

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 96.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. šekov.
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 5. novembra.

Strah pred Radićem in politična špekulacija sta proti pričakovanju optimistov v zadnjem trenutku upropastila Timotijevićovo misijo. Danes opoldan je g. Timotijević vrnil kroni mandat.

Podučno je ozreti se na dogodke, ki so igrali v zadnjih dneh odločilno vlogo. Pogajanja med ožjim blokom in radikali preko g. Timotijevića so bila v polnem toku. Prvotno nagnjenje bloka, da se Timotijević upropasti, se je umaknilo treznejšemu naziranju in g. Timotijević je bil vsak dan upopolnejši. Klerikali so sicer v Beogradu igrali še sramežljivo devico, doma pa so tem vnetejše pripravljali teren za novo koalicio. Medtem, ko je g. Korošec beograjskim novinarjem zatrjeval da celotni blok trdno drži, je njegovo službeno glasilo vedno ostrijeje nastopalo proti Radiću, dokler ga končno ni proskribiralo za pijanec in proglasilo zvezo z njim za razbito. Že je bila izročena deviza: brez Radića! Ves čas se klerikali tudi niso javili niti z enim pomislekom proti koalicio s celokupno radikalno stranko. Zastava za pohod v nov režim so bile torej že razvite.

Radić je videl pripravljeno pobeg svojih «federalističnih» zaveznikov. V zadnjem trenutku je napel vse strune, da jim prepreči umik in sebe reši izolacije. Njegove očitne grožnje naslovljene na adresi klerikalcev in spahovcev, katerim je bil za slučaj neposlušnosti že v soboto napovedal, da jih stre v prah, so postale zadnje dni vedno lažje in so spahovce in klerikalce napolnile s trepetom pred zagrebškim komandantom. Med strankami katere vso svojo moč gradijo na učinek zapeljive fraze in na predpostavko, da je narod le topoglavna masa, ki sledi največjemu lažnjivcu, zmaguje seveda tisti, ki največ obljublja in najbolj hujška. — Tu je Radić mojster nad Korošcem in Spahom in ker je Radić napovedal za slučaj pobega brezobzirno ofenzivo proti obeh, si lahko predstavljamo strah SLS in JMO.

In vendar to ni bilo merodajno. Obetojoča se državna moč je nadvladovala strahove in Timotijević bi imel danes blokaše v svojem kabinetu, da ni končno odločila politična špekulacija. Iz raznih znakov se je dalo zadnje dni sklepati, da so se blokaški voditelji znova živeli v domnevo, da Timotijevićeva kombinacija za nje ni že najugodnejša, temveč da jo v njenem upravičenju mogoča restavracija starega režima. Ta domneva se je ozirala na jasno izraženo kraljevo željo, da naj bi parlament sprejel vsaj ene najnujnejše zakone, ki so mu že predloženi. Zato so sinoči klerikali in spahovci znova obudili svojo ljubezen do Radića in svoj odpor proti radikalom, danes dopolnile pa so davidovičevci svoje odklonilno stališče napram radi kalskim predlogom utemeljeni s člankom «Samouprave», ki je zjutraj napisala, da radikali ne bi mogli sodelovati s HRSS, kar je itak vsakdo vedel.

Pokazalo se je, da je bila politična špekulacija za restavracijo blokaškega režima samoprevrta in greh proti elementarnim principom normalne politične logike, ki donuša sicer mnogokrat presenetljive skoke, je na nezdržljiva s političnimi absurdji. Radi strahovite škode, ki jo je nanela politična metoda propadlega režima državi, je izbruhnila kriza, situacija se torej ni mogla vrniti na izhodišče krize, ker bi bilo to pomenilo obnovo začetka okeane stanja, ki se ga mora enkrat likvidirati, ako nočemo, da destruktivni elementi končno le upropastijo eksistenco naroda in države.

Z globokim poimovanjem svojih vladarskih dolžnosti je kralj izčrpal vse možnosti, da omogoči kompromisno rešitev. Bloku so bili postavljeni zlati mostovi za prehod v realno in trezno politiko. Vse zaman. Strah in politična špekulacija sta obveznošila plemenite napore krone ter situacijo naglne pred odločitve ali se naj vodstvo države poveri režimu pod Radićev komando ali vladi, kateri morata biti država in narod najvišji zakon. Kralj je prisegel, da bo «čuval edinstvo naroda, nezavisnost države in celotnost državne oblasti», da bo «ohranjal ustavo nekršeno» in da bo «imel v vseh svojih težnjah pred očmi dobrobit naroda». Njegova odločitev med obema alternativama torej ni mogla biti dvomljiva: poklical je nacionalni blok, da prevzame krmilo države.

Nacionalni blok se bo pozivu nedvomno odzval. Popolnoma odobravamo, da tudi on s svoje strani stori vse, kar bi omogočilo, da parlament pred neizbežnim apélom na narod še odprti vsaj invalidski in protikorupcijski zakon. Tu naj za hip preneha med strankami občutek nasprotništva in v ugodnosnem delu parlamenta se

Mandat nacionalnega bloka

VČERAJ OPOLDNE JE G. TIMOTIJEVIĆ VRNIL SVOJ MANDAT. — ZVEČER JE KRALJ PONUDIL PAŠIĆU SESTAVO VLADE NACIONALNEGA BLOKA.

Beograd, 5. novembra. p. Ker so grupe ožjega bloka odklonile vstop v koalicio vladu pod pogoji, ki so jih postavili radikali, je danes ob pol 1. g. Timotijević vrnil kroni mandat.

Ob pol 2. uri je bil pozvan v dvor predsednik Narodne skupščine Ljuba Jovanović, ki je ostal pri kralju do 16. ure. Za njim je bil sprejet min. predsednik v ostavki Ljuba Davidović v dveurni avdienci.

Kmalu nato je minister dvora A. Jančević posetil g. Pašića, s katerim je daljša konferenca.

Zvečer ob 21. uri je bil pozvan v dvor g. Marko Trifković kot zastopnik g. Pašića, ki radi bolehnosti po nasvetu zdravnikov zvečer ne sme zapustiti svoje so-

be. Kralj je po g. Trifkoviću ponudil g. Pašiću mandat za sestavo vlade nacionalnega bloka.

Pašić bo mandat sprejel. Kakor izve Vaš dopisnik se bo vlada nacionalnega bloka obrnila na posamezne parlamentarne skupine, da pomagajo sprovesti v parlamentu nekatere najnujnejše zakone, predvsem invalidski in protikorupcijski zakon. Za slučaj, da se posreži ublažiti strankarska nasprotstva vsaj za sprovedbo kratkega nujnega parlamentarnega programa, bi kabinet nacionalnega bloka nastopil kot poslovno - volilna vlada. V nasprotnem slučaju pa bo Narodna skupščina razpuščena in razpisane bodo za februar nove volitve.

Odločilni dogodki včerajšnega dne

RAZLOGI PREOKRETA V BLOKU: STRAH PRED RADIĆEM IN ŠPEKULACIJA NA RESTAVRACIJO STAREGA REŽIMA. — ODLOČILNE AVDIJENCE V DVORU. — PO DAVIDOVIĆEVI AVDIJENCI JE NASTALA V BLOKU PANIKA. — FANTAZIJE O ENOTNI RADIĆEVI FRONTI. — SESTAVA PAŠIĆ-PRIBIČEVIĆEVE VLADE.

Beograd, 5. novembra. p. Današnji jutranji listi so priobčili po večini optimistične informacije za misijo g. Timotijevića. Mnogo pozornosti pa sta vzbudila članka glavnih listov obeh skupin. Davidovičeva «Pravda» je poniževalno komentirala pogoje radikalov, radikalna «Samouprava» pa je objavila članek, v katerem poudarja, da radikalna stranka nikakor ne želi, da bi nova koaliciojska vlada nadaljevala katastrofalno politiko Davidovičevega režima in da zato odklanja tudi vsako sodelovanje s HRSS, dokler ta ne spremeni svojega stališča.

Kmalu se je tudi razvedelo, da so klerikali in spahovci sinoči na posebnem sestanku po dolgih razpravah in pod utisom najostrejših Radićevih pretenj sklenili upropastiti Timotijevićovo akcijo. Odločilo je mišljenje, da bo v vrnitvi Timotijevićevega mandata situacija zopet popolnoma prešla v roke bloka.

Danes opoldne so se sestali šefi bloka ter v navzočnosti g. Timotijevića razpravljali o pogojih radikalov. Zmagalo je mišljenje federalistov, ki so zlasti današnji članek «Samouprave» izbrili za dokazovanje, da je sestava koaliciojske vlade, kakor jo zanišlja Timotijević nemogoča.

Po tej seji se je g. Timotijević sestal s predstavniki radikalnega kluba, katere je obvestil o razpoloženju blokaških voditeljev, poudarjajoč, da se le ti sklicujejo na članek «Samouprave». Predstavniki radikalov so s svoje strani opozorili na pisanje blokaške «Pravde», češ da nabeđen komentar ne more demantirati dejstva, da je radikalni klub sprejel idejo poslovne koaliciojske vlade pod Timotijevićevim predstvom.

Medtem sta se sestala klerikalni in muslimanski klub. V obeh je bil sprejet sklep, ki pravi: Iz pogojev radikalov se vidi, da oni ne pristajajo na nadaljevanje Davidovičeve politike, temveč da hočejo delati po svojih metodah.

Njihova službena politika pa je enaperjena proti Hrvatom, Slovincem, muslimanom in katolikom. Tudi se radikalni klub ni izjasnil, ali sprejme invalidski zakon in zakon proti korupciji tako, kakor ju je predložila Davidovičeva vlada. Pogoj o uporabi zakona proti vsem in vsakemu pa smatrajo klerikali in muslimani kot grožnjo vsem elementom, ki bi jih vlada smatrala za subverzivne. Zato proglašajo, da je vsled postopanja radikalov postala koncentracijska vlada nemogoča. Sprejet je bil tudi sklep, da morata ostati ožji in širši blok kompaktna.

Nato se je vršila seja Davidovičevega kluba, na kateri sta Korošec in Spaho pojasnjevala stališče svojih klubov. Povedala sta tudi, da sta danes prispela v Beograd Radićeva odposlanca Karlo Korošević in dr. Nikić, katerima sledita jutri oba podpredsednika HRSS. Maček in Predavec. Radić da ponovno predlaga ustanovitev federalističnega bloka, ki bi popolnoma izoliral davidovičeve, ako bi ti ne bili pripravljivi živovati Timotijevića. Vsled te pretnje in pa vsled gotovih informacij, ki so trdile, da bo po Timotijeviću dobil mandat g. Davidović, je Davidovičev klub pristal na to, da odbije sodelovanje z radikali.

O svojem sklepu je izdal sledeči komunikat:

«Demokratski klub konstatira, da odgovor radikalov, ki je bil sinoči izroččen

g. Timotijeviću, ne odgovarja mandatu, ki ga je kralj dal g. Timotijeviću, iz današnjega uvodnika «Samouprave» se pa vidi, da radikali ne mislijo nadaljevati politike sporazuma, kakor se je glasil mandat g. Timotijevića.»

Se predno je bila seja končana, je gospod Timotijević odšel v dvor ter je kralju vrnil mandat.

Glede nadaljnega razvoja dogodkov je vladala velika neizvestnost. Ko je bil ob pol 2. klican v avdienco g. Jovanović, se je v blokaških krogih najprvo ugibalo, da se bo izvršil podoben poskus kakor v juliju. Kmalu se je pa razvedelo, da je Jovanović obrazložil kroni svoje mišljenje v tem smislu, da sta mogoči dve soluciji: ali obnove Davidovičeve vlade ali pa imenovanje volilne vlade nacionalnega bloka.

Blokašev se je polastilo radostno razpoloženje, ko je bil takoj na to pozvan v avdienco g. Davidović. To se je smatralo kot znak, da gre za restavracijo propadlega režima. V min. predsedstvu so se zbrali šefi bloka in mnogi odločnejši vladni poslanci, ki so nervozno pričakovali vrnitve g. Davidovića.

Takoj pri izhodu iz dvora so navzoči novinarji g. Davidoviću na obrazu poznali, da je bilo upanje blokašev neutemeljeno. Na vprašanje, ali je dobil mandat, je odgovoril g. Davidović: «Od toga nema ništa.»

G. Davidović je na kratko obvestil šefa bloka ki so se kmalu nato jedrnoro razšli.

Zvečer vlada v krogih bloka pravcata panika. V prvi konsternaciji se čujejo iz njihovih vrst le grožnje in čisto zelo navčne pretnje. Tako so nočjo govorili, da se bodeta ožji in širši blok strnila v enotno fronto pod Radićevim vodstvom, potem zopet, da bodo klerikali razpuščili SLS, ter vstopili v HRSS in isto da bodo storili tudi spahovci. Ko se panika poleže, bodo seveda tudi voditelji bloka gledali realnejše na položaj. V krogih davidovičevcev se že nočjo pojavljajo znaki iztuzenjenja.

Pričakuje se, da bo sestava Pašić-Pribičevićeve vlade v najkrajšem času izvršena.

DR. KOROŠEC V SLUŽBI NEMŠKE IN MADZARSKE PROPAGANDE

Beograd, 5. novembra. r. «Reč» napada ministra dr. Korošca, češ da gre vse njegovo delo za tem, da zapira naše nacionalne, odpira pa nemške in madzarske oddelke na gimnazijah v Vojvodini. To postopanje hoče izkoreniniti naš nacionalni življenj, ker se z njim s silo tira srbske dijake v Vojvodini v nemške in madzarske šole.

PREDPREDNI BOLGARSKI KOMITASI

Strumica, 5. novembra. r. Večje bolgarske tope so v kočanskem okraju dne 2. t. m. prekoračile našo mejo v smeri od Petriča proti Strumici. Iz Strumice so domačini poslali proti banditom ojačenja, nakar so bolgarski komitasi zbežali nazaj v Bolgarska.

Coolidge zopet izvoljen

SVETOVNI REKORD V ŠTEVILU ODDANIH GLASOV. — NEPRICAČAVANO VELIKA ZMAGA REPUBLIKANCEV. — KRVAVI SPOPADL —

New York, 5. novembra. i. Dosedanji predsednik Zedinjenih držav Coolidge je bil včeraj z ogromno večino zopet izvoljen za predsednika. Od 531 izvoljenih elektorjev jih pripada njegovi stranki (republikancev) 371, torej 105 nad absolutno večino. Demokrati (Davis) so dobili 144 elektorjev, progresisti (La Follette) pa samo 16.

Novi senat obstoji sedaj iz 44 demokratov, 48 republikancev in 4 progresistov.

Razmerje oddanih glasov je po dosedaj znanih rezultatih sledeče: Coolidge 19 milijonov, Davis 8 milijonov in La Follette 4 milijone glasov. Coolidge bo s tem izvoljen za 31. predsednika Zedinjenih držav. Za podpredsednika bo izvoljen general Charles Dawes.

Zmaga republikancev je povzročila na borzi splošno hausse.

New York, 5. novembra. s. Udeležba pri včerajšnjih predsedniških volitvah je bila po vseh državah izredno velika. Bilu 40 milijonov volilcev je oddalo svoje glasovnice za elektorje. Vsled srčite volilne borbe, ki je dosegla zadnje dni pred volitvami svoj višek, je prišlo na dan volitev v mnogih mestih do krvavih spopadov. V Chicagu so volilci napadli volišče, razbili volilne žare in zažgali glasovnice. Intervencionala je policija, pri čemur je bil en demonstrant ubit, en policist in več demonstrantov pa ranjenih. 12 oseb je bilo aretiranih. Tudi iz mnogih drugih krajev poročajo o krvavih spopadih. V državi Tennessee je bilo šest volilnih agitatorjev ubitih, trije pa težko ranjeni. V Lexingtonu je predsednik volilne komisije z revolverjem nevarno ranil dva druga člana komisije. Tudi v zapadnih državah je prišlo do krvavih pobojev. Število žrtev pa še ni znano.

Končni volilni rezultati še vedno niso točno znani vendar pa je izvolitev dosedanjega predsednika Coolidgea zagotovljena z ogromno večino glasov. Skoro dve tretjini izvoljenih elektorjev pripadeta republikanski stranki, Demokrati so dobili večino le v južnih državah, ki so bile že od nekdanj demokratske. La Follette je združil na sebe le 16 elektorjev.

Vsa ameriška javnost je nasledovala potek volilnega akta z izredno veliko napetostjo, kakor še pri malokaterih volitvah. Casopisi so izdajali permanentne posebne izdaje, poleg tega pa še naznanjali došle rezultate po brezžičnem telefonu in po reflektorju. Ko se je danes zjutraj doznelo za nepricačavano veliko zmago dosedanjega predsednika Coolidgea je prišlo v New Yorku in Washingtonu do velikih manifestacij. Volilna udeležba pomenja nov svetovni rekord, ker doslej še v nobeni državi na svetu pri nobenih volitvah ni bilo oddano toliko glasov.

REPUBLIKANCI IN EVROPSKA POSOJILA.

Washington, 5. novembra. s. V Beli hiši se izjavlja, da bo Amerika tudi nadalje podpirala posojila, ki bi se dala Evropi v svrhu izboljšanja njenih valutarnih razmer in vzpostavitve gospodarskega ravnotežja, da pa bo odklonila napram posojilom za vojaške svrhe.

PODALJSANJE PREDSEDNIKOVE FUNKCIJSKE DOBE.

New York, 5. novembra. j. Kakor se govori v informiranih krogih, bo Hughes v kratkem predložil zakonski načrt, po katerem naj bi se poslovna doba predsednikova podaljšala od štirih na šest let, ker je sedanja prekratka.

Slovo Macdonaldove vlade

ZADNJI AKT SOCIJALISTIČNE VLADE JE BILA PODELITEV PLEMSTVA ENEMU DELAVSKIH VODITELJEV. — NESOGLASJA MED KONSERVATIVCI RADI ZASEDBE PORTFELJEV.

London, 5. novembra. s. Zadnji uradni posel delavske vlade je obstojal v tem, da je predlagala kralju, naj podeli plemstvo delavskemu voditelju O'Gradyu, ki je bil nedavno imenovan za guvernerja v Tasmaniji. O'Grady je bil včeraj od kralja sprejet v avdienci in res imenovan za viteza. Poslovilna avdienca Macdonalda je trajala 40 minut. Nastopna avdienca Baldwin pa eno uro.

Baldwin bo v petek oficijelno objavil svoj novi kabinet. V konzervativnih krogih se govori, da je Lord Curzon zelo zlovoljen, radi tega, da ga Baldwin ni imenoval za zunanjega ministra. Smatra se za gotovo, da bo Chamberlain prevzel vodstvo zunanjih zadev. Zakladni kancelar ostane najbrže Horne.

Diplomatski konflikt med Francijo in papežem

VATIKAN HOČE IZZVATI RAZLOG, DA PREHITI FRANCOŠKO VLADO IN SAM PREKINE DIPLOMATSKE ODNOSAJE.

Pariz, 5. novembra. s. Papeški nuncij monsignore Ceretti je danes posetil ministrskega predsednika Herriota ter zahteval pojasnila glede sledečega dogodka: Čutil se je žaljenega po govoru prosvetnega ministra Francois Alberta, ki je dejal med drugim: Doživeli smo neverjetno presenečenje, da je zastopnik tuje države stopil iz običajne rezerve, ki si je nalagajo diplomatski zastopniki s tem, da je v Katoliškem institutu povzel besedo. Francois Albert je k tem namignil na neki govor Cerettia pred dvema letoma, ki je takrat dvignil mnogo prahu. Sedaj zahteva Ceretti pojasnilo in opravičilo, sicer grozi, da bo sklical diplomatski zbor ter se z njim posvetoval o nadaljnjih korakih. «Matin» javlja k temu, da je papeški nuncij namenoma pograbil ta dogodek, da pripravi predstoječe ukinitje diplomatskih odnosov z Vatikanom in da bo mogel iz lastne inicijative zapustiti Francijo, namesto da bi takorekoč bil izgnan iz Pariza.

Senatna skupina republikanske unije (Poincarejeva frakcija) se je na svoji včerajšnji seji posvetovala o položaju. Frakcija je obsojala sklep, da se poslanštvo pri Vatikanu ukine, ter je pooblastila bivšega poslanika Jaunmarta, da nastopi v senatu proti tej odredbi. Senatna skupina je nadalje pozvala svoje člane v odobru za zunanje zadeve, naj zahtevajo pojasnila o priznanju sovjetske Rusije in objavo tozadavnih dokumentov.

OTVORITEV JESENSKEGA ZASEDANJA ZBORNICE.

Pariz, 5. novembra. z. Včerajšnja prva jesenska seja parlamenta je vzbudila v javnosti le malo zanimanja in je bila tudi sama zelo monotona. Zvečer pa je prišlo do burnih prizorov, ker je opozicija zahtevala takojšnje razpravo o vloženih, večinoma zunanje-političnih interpelacijah. Vlada je stavila vprašanje zaupnice, nakar je bila razprava o interpelacijah odgodena s 410 proti 171 glasovom.

Zarota proti Mussolinijevi vladi

Rim, 5. novembra. s. Kakor poroča «Tribuna», je bila odkrita zarota proti Mussolinijevi vladi. Baje je prišel neki mladenič iz Amerike v Rim ter ustanovil organizacijo pod imenom «Priatelji ljudstva» v svrhu, da se strmgolavi Mussolini ter spravi na Frnilo liberalna vlada. Kot ustanovitelj te organizacije se imenuje kapetan Bellini, ki je bil poleg drugih oseb aretiran.

Iz češkega parlamenta

Praga, 5. novembra. s. Po dvodnevni debati je senat danes ob odobravanju večinskih strank odobril z večino glasov ekspze zunanjega ministra.

Praga, 5. novembra. s. V proračunskem odboru poslanske zbornice se je danes pričela generalna debata o proračunu za leto 1925. Kot prvi govornik je nastopil

nemški socijalistični demokrat Taub, ki je med drugim izjavil, da so se dosedanjih posvetovanj o proračunu udeležile le opozicijske stranke, ne da bi se ugodilo njihovim predlogom. Z ozirom na to ne preostaja opoziciji, ki perhoreseira glasovalno politiko, nič drugega, kakor da se ne bodo udeleževali nadaljnjih posvetovanj o proračunu.

Francija in Rusija

Pariz, 5. novembra. j. «Soir» objavlja razgovor s predestiniranim sovjetskim poslanikom v Parizu, Rakovskim, v katerem je ta izjavil, da bo izboljšanje odnosov med Francijo in Rusijo gotovo mnogo pripomoglo do tega, da se bo rusko gospodarstvo spravilo v ravnotežje. Rakovski bo približno v dveh tednih nastopil svoje mesto v Franciji. S tem se bo mnogo pripomoglo do tega, da se bodo vsa nerešena vprašanja med Francijo in Rusijo približala ugodni rešitvi.

Konec klerikalnega terorja pri Kmetijskih družbi

Razsodba Državnega sveta, s katero se razveljavlja odlaganje obč. zbora „Kmet. družbe“ kot nezakonito — Občni zbor se bo vrnil s starimi delegati.

Kako brezvestna fraza je beseda »spoznanje« v klerikalnih ustih in v klerikalnem časopisu, najbolj drastično dokazuje postopanje SLS pri Kmetijskih družbi. Dasi je to strokovna organizacija vseh slovenskih kmetov in da si tej organizaciji ničesar bolj ne prija kot složno, sporazumno strokovno delovanje vseh, ki so na obstoju »K. d.« zainteresirani, so klerikalci vendarle izpremenili tudi to družbo v politično areno, kjer uganjajo malone že leto dni v njej najostudnejše in najbrezvestnejše politične orgije, to pa samo zato, ker so hoteli »K. d.« izpremeniti v kmetijsko politično SLS.

Brez najmanjše želje po »sporazumu«, so že lansko leto začeli klerikalci pri »K. d.« najbrezobnejši teror. Prof. Jarc je uprizoril najprej v uradnih prostorih »K. d.« puč, se nasilno polastil njenega vodstva, odstavil ne ljube mu uradnike. Ko je nečuvstvo nasilje izzvalo reakcijo in je večina glavnega odbora z energično gesto zopet vzpostavila avtonomijo »K. d.« in avtoriteto njenega legalno od članov izvoljenega vodstva, se je SLS zatekla k takratni Markovi vladi ter z nemoralnim političnim pritiskom svojih tigrov izsilila, da se je državna oblast postavila na stran samovoljnih in nasilnih uzurpatorjev »K. d.« ter da je z zakonolomstvom skušala pridobiti »K. d.« za politične namene SLS.

Po sklepu glavnega odbora »K. d.« je namreč — ravnanje se strogo po društvenih pravilih in zakonitih predpisih — sklical občni zbor njegov predsednik g. Pipan. Telega obnega zbor klerikalci pod nobenim pogojem niso hoteli, zato so izposlovati od ministra notranjih zadev odgovoditev obnega zboru, istočasno pa začeli vpisovati pri podružnicah »K. d.« nove člane. Silne vsote denarja so vrgli na deželo, ker je tako jim je bilo mogoče, da so na novo vpisali okoli 10.000 članov, za katere so seveda zavodili SLS morali plačati udmino.

Ko je nastopila tigrovska vlada razpora, nezakonitosti in nepoštenja, je

bila prva njena odredba, da je odstavila vladnega komisarja pri »K. d.«, vladnega svetnika Zupneka, dasi mu nihče ni mogel očitati niti najmanjše neobjektivnosti in sicer samo zato, da je lahko na njegovo mesto posadila prof. Jarca, čegar naloga je bila dokončati od SLS zapričeto zakonolomstvo in nasilje ter z terorjem na občnem zboru »K. d.« z novimi člani dovesti zavod čisto v klerikalne roke.

Proti odloku ministrstva notranjih zadev z dne 28. januarja, s katerim je bil odgođen od g. Pipana in glavnega odbora sklicani občni zbor za l. 1923, se je podpredsednik Pipan pritožil na državni svet. Včeraj je došla v Ljubljano v tej zadevi razsodba državnega sveta z dne 25. oktobra t. l., s katero se razveljavlja rešenje ministra notranjih zadev, s katerim je bil občni zbor odgođen, kot nezakonito. Državni svet v svoji razsodbi povdarja, da je minister prekršil meje svoje oblasti.

S to razsodbo ni le žigosano zakonolomstvo ministra notranjih zadev, marveč je naravnost na sramotni oler postavljena SLS ter vsi njeni izvrševalci nasilja in terorizma. Žigosani so zlasti tudi poslanci, ki so s svojim vplivom pritiskali na ministra, da je pogazil zakon. S tem je klerikalna stranka za vedno dobila na čelo sodno pritisnjeni pečat zakonolomstva in nepoštenosti.

Radi te najvišje razsodbe je sedaj dana tudi možnost, da se proti vsem, ki so gazili zakon in uganjali teror, nastopi kazensko postopanje, kakor tudi, da se jih napravi osebno odgovorne za vso vprizorjeno škodo. Samo pravično in nujno je, da se to postopanje tudi z vso odločnostjo uvede; kajti nič ni tako potrebno, kakor da se teroristi in korupcionisti, ki menijo, da zanje zakoni ne obstajajo, prav eksemplarčno kaznujejo.

Kakor čunjevo, se bo občni zbor »Kmetijske družbe« sedaj vrnil s starimi delegati, kakor tudi ni dvoma, da se bo tej v družbi vse postavilo v prejšnji stan.

milijone ali pa bi bilo treba neposredne kontrole konzumentov. Ta kontrola je mogoča le v gotovih stanovskih n. pr. uradniških malih konzumnih zadrukah, kjer odjemalci takorekoč vsak dan sami gledajo v dobavne knjige ter vedo za vsak dinar, ki je bil plačan za robo ali pa pri občinskih aprovizacijah, ki prodaja robo tako, kakor so jo dobile. Toda ravno te instance so od tarifne pogodnosti izključene in privilegij je dan veliki organizaciji, ki nima niti blagovnega oddelka in pri kateri je vsaka kontrola v zgoraj omenjenem smislu nemogoča. Zlasti pri žitu je tako. Žito gre v mlino — kdo bo letal za moko? Res je predpisana neka kavcija 100.000 Din, toda značilno je, da naredba niti ne pové, čemu naj ta kavcija služi.

Ako vse to premislite gospod urednik Vam ne bo težko pritrčiti splošnemu mišljenju, ki je zavladalo med konzumentmi: naredba prometnega ministrstva je le sredstvo, da se dobi čez 6 milijonov dinarjev državnega denarja ne v korist konzumentov temveč v korist drugim ciljem. Kdor pozna klerikalno moralo bo vedel, da so ti cilji strogo strankarski. Komodnejša načina za ustanovitev velikega klerikalnega volilnega fonda si skoraj ne morem misliti.

Pravijo, da je prva roba po znižani tarifi že na potu. Čez par dni bi torej morali v Sloveniji imeti v konzumu moko, ki bo za eno krono cenejša nego ona v Banatu. Bojim se, da mi konzument iz te moke ne bomo jedli nobenega kruha.

Ljubljanski konzument.

Grško-turški konflikt v Carigradu

Svet Zveze narodov je imel te dni razpravljati nujno kar o dveh sporih, v kateri se je zapletla Turčija s svojimi sosedi. Razen spora za mejo pri Mosulu je nastal konflikt z Grčijo radi izseljeniškega vprašanja v Carigradu in tudi o tem konfliktu je moral te dni razsoditi svet Zveze narodov.

Kakor znano določa lausanska mirovna pogodba med Grki in Turki zamjenjavo prebivalstva. Grki iz Turčije se morajo preseliti v Grčijo in Turki iz Grčije morajo zapustiti svoja bivališča ter se izseliti v Turčijo. Izjemo tvorita samo dve pokrajini. Po eni strani je Carigrad izzet iz te zamjenjave, in sicer na zahtevo veselih Grki smejo ostati v Carigradu, kar se je storilo predvsem, ker bi njih izselitev načela težavno vprašanje carigradske patrijarhije, ki je izrazito grška institucija. Kot kompenzacija se je dovolila izjema tudi na drugi strani; Grki so morali privoliti v to, da smejo ostati Turki še nadalje v zapadni Trakiji.

Kar se tiče izvršitve teh zamjenjav, je bila deloma stvar že precej jasna. Grki so bili namreč Malo Azijo že zapustili, ker so bežali istočasno z grško armado. En milijon in 300.000 beguncev je preplavilo Grčijo in ostalo v njej. Turki iz Makedonije so se pričeli povečevati šele izseljevat.

Konflikt je nastal v Carigradu. Mirovna pogodba določa, da smejo ostati v Carigradu vsi oni Grki, ki so tamkaj nastanjeni (établi) pred 30. oktobrom l. 1918. Turki pa so pričeli v zadnjih tednih izganjati in zapirati Grke kar v množicah, tako da se je Grčija obrnila na Zvezo narodov s prošnjo po pomoči. Vrh tega delajo Turki tudi sicer vsakovrstne neprilike Grkom. Angorska vlada je n. pr. prepovedala grškim bankam nastanjenim v Carigradu, izvrševati finančne operacije, hkrati pa jim onemogočuje, da bi likvidirale svoja podjetja ter se izselile iz Turčije.

Nasproti temu pa trdi Turki, da se izgon Grkov vrši strogo po zakonitih določilih lausanske mirovne pogodbe in v soglasju z odredbami mešane komisije, ki deluje v Carigradu ter vodi izvršitev mirovni določb. Poleg tega pa trdi Turčija, da so Grki konfiscirali imetje nad 50.000 Turkom v Trakiji.

Na svoji zadnji seji dne 31. oktobra je svet Zveze narodov poslušal zastopnika Grčije. Politika, in Fetiba, zastopnika Turčije v tej zadevi, potem pa tudi člani mešane komisije. Naposled je sklenil soglasno, da ne bo interveriral v tej zadevi, marveč je prepustil mešani komisiji sami, ki naj odloča o stvari v

svoji polni sestavi. Ako pa bi proti pričakovanju ne mogla sama odločiti v eventualnih juridčnih nejasnostih mirovni določb, naj predloži vprašanje mednarodnemu razsodišču.

Iz te odločitve se da sklepati, da je turško stališče bližje pravilnemu pojmovanju mirovne pogodbe, ker je mešana komisija nastopila zadnjič proti grškemu tolmachenju in zavračala grške pritožbe kot neosnovane.

Pride!

Politične beležke

— Zašpekulirali so se. Nobena stvar SLS tako ne razjeda in ne siabi, kakor breznačelnost politike njenih tigrov. V poldrugeto letu, odkar jim je slovensko ljudstvo zaupalo svoje usodo, niso čisto nič dosegli za ljudstvo in le neprestano so špekulirali, kako bi prišli do politične moči, ki zagurajo njim in njihovi kilki državna korita. Kdor pa špekulira, se more zavedati, da velja zanj izrek: aut Caesar, aut nihil. Treba je bilo samo gledati bogodke zadnjih tednov, da se vidi kako brezvestno so se klerikalci igrali z usodo svoje stranke in svojih volilcev. Vse svoje nade so stavili na to, da se jim bo posrečilo ostati na vladi z dosežanimi neomejenim vplivom, ko jim je bila Slovenija izročena v eksploatacijo, kakor kakšna kolonija. Klerikalni zaupniki so se po Ljubljani hvalili, da za Timotijevićem drugoga ne more priti kot stara tigrovska vlada, pa še s to razliko, da bo ona tudi volitve vodila. Zato je dr. Korošec v Beogradu s Timotijevićem igral neodkrito igro, v resnici pa onemogočal koncentracijo in v ta namen pridno zlorabljal v svoje politične namene Radića, doma pa sta »Slovenec« in »Domoljub« že začela volilno borbo proti Radiću. Še včeraj se je »Slovenec« hvalil, da je edino SLS pokazala pravo pot kako se za vedno onemogoči povratek narodne koalicije. Danes bodo »Slovenec«v bralci sami lahko brali kako so se tigri zašpekulirali. Nobena stvar se na svetu tako ne maščuje kot nepoštenje in breznačelnost. Klerikalci so si sami zadržali vrat.

— Kdo je udaril Radićevega zeta? Režimske novice so se silno razpisale v doznavanju, kdo je v Kaštelu udaril Košutića. Da li seljak-smodilakovec Bartulića ali orožnik sam? Radićevski organi prinajajo celo nekakša službena izvestja, ki pa se — ne strinjajo. Dočim namreč »Hrvat« z vso žoljivostjo navaja, da je Košutića pritisnil žandar Ivo, ohransko Jovo Ignjatović, dotlej »Večer« prti enako polslužbeno vso krivdo na orožnika Jovana Dinića. Katero poročilo je torej točno? Nobeno! Ker je Košutić namreč že sam izpovedal, da ga je v temi udaril seljak Bartulića. Vrhu tega pa tudi Bartulića prostodušno priznava svojo krivdo. A bilo kakorkoli, Košutićev incident pomenja škandal javne varnosti pod vlado reda in pravice, pod ministrovanjem nove Timotijevićeve vlade. »Hrvat« maskirani vsi glupi in zmehani izpadi Radićevih in klerikalnih organov proti orožništvu. Nič manj pa ni interesantno, da se je ravno Košutić pred mesecem sestajal na Dunaju s sovjetskimi emisarji ter se razgovarjal o uspešnosti terorističnih metod. In to uspešnost je moral na svoji glavni žužiti prvi on, Košutić, zet mirovtorca Radića...

— 50.000 dolarjev. Radić in vodstvo HRSS se doslej nista upala demantirati informacij o stalnih radićevskih zvezah z boljševiški emisarji na Dunaju. Ko je Ljuba Davidović te dni resno vprašal dr. Mačka, ali se je mudil na Dunaju, je dr. Maček v silni zadregi priznal, da je tam sicer bil, toda po privatnih opravkih... Kakšni so bili ti opravki, pa razodevajo včerajšnja senzacionalna razkritja beograjske »Reči«, ki navajajo povsem pozitivno, da je dr. Maček na Dunaju prejel od boljševiških agentov 50.000 dolarjev za propagandni fond. Zaupno se tudi doznavo, da je bila doktor Mačkova pot, ki se je na Dunaju mudil brez vednosti policije, v tesni zvezi z dogodki, ki jih v naši državi z Radićevimi pomočjo pripravljajo boljševiška internacionalna. Dr. Maček je dobil primerne instrukcije, ki jih je Radić tudi že sporočil svojim organizacijam. S 50.000 dolarji kot subvencijo sovjetskega centralnega komiteta razpolaga Radić. Vsoto je zankrat deponiral v Hrvaški seljaški banki. Sovjetski komitet na Dunaju pa vrhu tega izplača tudi kupnino Pripičeve palače.

— Polom parlamentarizma in sporazuma napoveduje »Hrvat« z obrazovanjem nove Timotijevićeve vlade. »Hrvat« kot Radićev dnevni oficioz namreč vztraja na sobotni Radićevi alternativni: da je parlamentarno mogoča samo vlada širšega bloka ali pa volitve. »Hrvat« pravi, da Davidović mora molče pogoltniti vstop korupcionistov v vlado, radićevske partije in nadaljnje potrpljenje s korupcijo. Vse to pomeni rušenje onega, kar se je pol leta delalo v pravcu sporazuma. Rušenje politike poštenja in sporazumevanja. »Hrvat« istočasno opravičuje Radića, da ne stremi samo za volilnimi in da želi le vlado parlamentarnega bloka. Ako je Radić nezadovoljen z ožjim blokom, je to le zato, ker ožji blok ali ne uvidi, kam ga vrtajo, ali pa se da suvati, kamor to ne bi smelo biti. Pogajanja z radikalno celoto so za HRSS nemogoča; vendar pa se vršijo in to tako, da mesto Davidovića že izstopa Pašić kot predstavnik sporazuma z Hrva-

ti. Oni, ki se v Beogradu dajo gurati v tako nemogoče in bedaste situacije, kvirajo in uničujejo blok, pa najsi bo drugače se tako za sporazum. Kdor boče in more v vlado s korupcionisti ter bjelinskimi krvniki, ta ni za sporazum! Tako apodiktčno končuje včerajšnji »Hrvat« svoj uvodnik na račun blokaških »izdajalcev«.

Po svetu

— Svetovna gospodarska konferenca se bo po vseh iz Amerike sestala v januarju 1925 v Washingtonu. Razpravljala bo o posledicah izvedbe Dawesovega načrta in o likvidaciji medsebojnih vojnih dolgov. Po dosežanih dispozicijah se bodo Zedinjene države tudi te konferenci udeležile le kot »opazovalke«; s strani drugih držav se računa na udeležbo 40 do 50.

— Predavanje o položaju na Balkanu. Liga za sloveške pravice (Ligue des droits de l'homme) v Parizu je privedila v soboto dobro obiskano predavanje o političnem, socialnem in gospodarskem položaju na Balkanu. Predaval je znani vodja belgijskih socialistov posl. Emil Vanderveelde, predsedalov pa predsednik lige Ferdinand Buisson.

— Sovjetski zastopniki v Parizu. Ker je Francija priznala sovjetsko Rusijo in s tem obnovila z njo diplomatske stike, je poslala moskovska vlada v Pariz to več svojih zastopnikov, da pripravijo material in teren za velika rusko-francoška pogajanja, ki se začne v januarju. V francoski metropoli se nahajajo sedaj poleg drugih že trije odlični sovjetski voditelji: bivši socialistični član dume Ozov ter člana centralnega odbora Kuznječov in Ionov.

— Atentat na španskega diktatorja. Iz Madrida poročajo, da je v Maroku ustrelil neki španski častnik, markiz de Camps y Casanova, z revolverjem na generala Primo de Rivero in ga ranil na roki. Vzrok napada je baje, da je diktator očital častniku strahopetnost.

K DINARSKEMU DNEVU JUGOSLOVENSKE MATICE 9. t. m. O dajte, dajte le, kaj zbršite vsak dinar, vsak najmanjši dar, kar v hiši naši zdaj barbar v srca mladine naše piše.

Zdravilišče Golnik

Ce se peljemo s tržiškim vlakom iz Kranja po lepi dolini mimo mičnih vasi, dospemo po tričetrt urni vožnji na postajališče Križje; odtod krenemo po lepi cesti mimo cerkve na desno, dokler ne pridemo v najkrajšem času na planoto. Tu se nam odpre krasen svet; po isti poti dospemo v 20 minutah v zdravilišče za invalide, bolne na pljučih. Zdravilišče leži na vznožju Križke gore, v neposredni bližini gorskega velikaša Storžiča (2128 m).

Grčičina Golnik je bila kupljena leta 1918. In istočasno je izdelal arhitekt Vurnik načrt za zgraditev modernega zdravilišča. Kraj slovi veled nenavadno dobrega in čistega gorskega zraku le v poznih jesenskih dnevih se redkokdaj pokaže za hip megla, ki pa se kmalu razprši, ali pa izgine v nižine. — Leta 1920 se je pričelo z zidanjem velike stavbe, v kateri bi bilo prostora za 30 bolnikov, toda vsled pomanjkanja denarnih sredstev delo še danes ni dovršeno. Po 4 letih započetega dela se je prvotni proračun povečal 4 kratno, kar vsekakor ni zdrav pojav.

Ta čas se zdravi na Golniku okoli 40 vojnih invalidov, ki so nastanjeni v manj ugodnih prostorih manjšega objekta; hrana je v zavodu zelo dobra in tudi šef-zdravnik dr. Neubauer se je izkazal zelo sposobnega strokovnjaka in je zdravilišče le čestitati in priporočati, da ga ohrani.

Toda kdaj se bo započeto delo dovršilo? Ali bi ne bilo to tudi v blagor neinvalidom? Računati se mora s tem, da čez nekaj let invalidov ne bo in nastane vprašanje, ali bi ne postalo to lahko kakšno ljudsko zdravilišče za pobljanje tuberkuloze? Širša javnost se doslej gotovo ni dovolj zainteresirala za prevažno vprašanje o pobljanju tuberkuloze med narodom, ki nam trumoma ugonablja naše najboljšje delovne sile, kar ima za posledico ogromno škodo zlasti na gospodarskem polju. Mnenje, da je kmetijsko prebivalstvo radi bivanja na dobrem in čistem zraku manj prizadeto po tuberkulozi, je povsem napačno; treba je le vprašati zdravnike po čedeli in žule se bodo neverjetnosti. Noben kraj v Sloveniji ni izzet pred tuberkulozo, tudi ne Gorenjska, četudi je prepojena z gorskimi zrakom. Zelo važno je tedaj, da se dovrši Golnik, da bo vsaj nekaj. Apehiramo na merodajno žinitelje, da vzamejo zadevo resno v pretres.

Borza

5. novembra:
CURIH: Beograd 7.55, New-York 519.25 London 23.60, Pariz 27.22, Milan 22.62, Praga 15.475, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.90, Sofija 3.80, Dunaj 0.007325.
DUNAJ: Beograd 1025 do 1029, Budimpešta 93.10 do 93.90, Milan 3069 do 3101, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2113 do 2123, dinarji 1020 do 1026, Hiro 3055 do 3075.
BERLIN: Beograd 6.075, Milan 18.27, Praga 12.49, New-York 4.19, Curih 80.76.
London: Beograd 315, Pariz 87.05, Milan 104.75, Dunaj 321.000, Praga 152.27.
NEW-YORK: Beograd 145.25, Milan 484.25, Curih 1928, Praga 298.50, Bukarešta 56.50.

Radićeve pisarije

Faberk iz »Slobodnega Doma«. — Radić, Prepeluh in Korošec. — Izlet v cirilščino in pravoslavlje.

Zagreb, 5. novembra.

Današnji Radićev »Slobodni Dom« je glede na politično situacijo vrlo mršav in neodrejen. Najobsežneje pripoveduje Radić o svojem poškodovanem zetu Košutiću, kakor se splošno Radić in njegovi agenti te dni v pomanjkanju drugih »gorostasnosti« prizadevajo, da s fantastičnim in lažnimv natočevanjem izkoristijo kaštelški incident za podžiganje mas proti državnim organom. Radić je ves divji v hujskanju zoper orožništvo. Pravi, da je Avstro-Ogrska bila vsaj evropsko kulturna in ni dopuščala udarcev s kopiti, kakor to danes počenjajo balkanezerji. Radić dobro ve, da so avstro-ogrski žandarji nekoč v Bošnjah potolčki do smrti kar devet nedolžnih seljakov. Toda za Radića so tudi avstro-filske laži in podlosti zopet uspešno agitacijsko sredstvo. Tudi današnji »Hrvat« prinaša o kaštelškem dogodku nova »strahovita razkritja«, da je bil napad na Košutića poskušen tajni umor... Naj Radić in njegovi organi razblinjajo incident kakor hočejo, — svojemu odgovornemu gospodu — notranjemu ministru Nastasu, ne pletejo lavorik.

O svojem sobotnem, ali kakor se je udomačilo, vsesvetskem govoru pa je Radić v svojem osebнем glasilu vrlo kratkih besedi. Krivdo svojih znanih inofamij strahopetno zvrča na »napačna poročila gospodskih novin«. V čem so bila poročila napačna, tega Radić ne pojasnjuje. O poslednji fazi krize, ko so radikali stavili Timotijeviću svoje pogoje, se Radić izraža, da radikali stremijo za tem, kako bi mesto štirih obožanih ministrov spravili njega pred sodišče. Radićevo aretacijo pa še prav posebno zahteva »nekak črnogorski izrod z imenom Cemović, ki je samo kot dvorski priliznjeneec brez vsakih sposobnosti postal državni podtajnik in namestnik notranjega ministra«. Tako titulira in karakterizira Stipa enega glavnih zaupnikov slavnega bloka...

Posebno navdušeno se Radić tokrat razpisuje o svojem ljubljanskem prefektu g. Prepeluhu na nevoljo svojega federalističnega kompanjona dr. Korošca. »Naša HRSS — pojasnjuje Radić — stoji dosedaj z dr. Koroščevo SLS v taktični in deloma tudi politični zvezi, toda v pravi duhovni in programični zvezi pa je HRSS samo s Slovensko republikansko stranko; z njo končno dobiva slovenski narod stranko, kakršno zaslučuje, naša HRSS pa zavzemico, ki bo z nami imela enako taktiko in enako politiko«. G. Prepeluh je torej akreditiran.

Najnovejša Radićeva novost je ciriliziranje radićevstva. »Slobodni Dom« namreč najavlja vsemu pravoslavncemu svetu, da se namerava radićevstvo vmešati tudi med pravoslavce. Radić napoveduje ustanovitev »Srbske seljaške stranke«, da podpalji zemljoradnikom. Od 1. decembra se bo v Beogradu baje tiskal »Slobodni Dom« v cirilici. Kdo ga bo urejeval? Morda pop Gjoka Popović,

famozni radićevski entuzijast, ki ga je Radić sicer v soboto označil za bizantince, a je naivna duša. Na cirilsko idejo pa je Radića pripravil neki seljak Dragović iz valjevskega okrožja, ki je Radiću poslal par slavospevov. A kdo ve, ali seljak Dragović sploh eksistira. Vsekakor pa je upati, da se bo Radić na izletu v cirilščino in pravoslavlje godilo kakor bosedmu v trnju...

Nujno vprašanje v interesu konzumentov

Dopis iz krogov ljubljanskih konzumentov.

Gospod urednik! Odgovor na nujno vprašanje v interesu konzumentov, ki ste ga stavili v današnjem »Jutru« račani bodite, da 40odstotni tarifni popusta Sušnika je prav lahek. Prepričani bodite, da 40odstotni tarifni popust za prevoz hrane v pasivne kraje, ni nič drugega kakor pesek v oči ljudstvu, ki je potrebno kruha. Takega varanja in norčevanja s strani klerikalne stranke smo že vajeni.

Gospod Sušnik je torej dovolil 40% popust za prevoz 5000 vagonov moke in žita iz Banata v Slovenijo, 4000 vagonov od tega je rezerviranih za klerikalno Zadržno zvezo, ki dobi na ta način iz državnih kass okrog 25 milijonov kron. Vi vprašujete, koliko bo vsled tega moka cenejša? Evo malega računa: Povprečna cena moke je danes recimo 5 Din. Popust pri transportu bo znašal po Sušnikovi naredbi 16 do 24 par pri kg. Ako bi ves ta popust prišel konzumentu v prid, bi to pomenilo le nezatno znižanje cene moke. Pa še to bi se dalo doseči edino z naredbo, da mora vsa moka, ki bo pripeljana po znižani tarifi biti avtomatično za zgoraj navedeno svoto cenejša. Da se to doseže bi bilo treba ogromnega kontrolnega aparata, ki bi stal

Iz klerikalne delavnice za kulturo

V škofovih zavodih v St. Vidu nad Ljubljano pretuhavajo letos in vsako leto bogati pridelek sadja v slivovko in druge vrste žganja.

Naši kraji in ljudje

Volitev župana v Ptuj

Dr. Senčar (JDS) župan. — Anton Blažek (NSS) podžupan. — Manifestacije v mestu.

Ptuj, 5. novembra.

Danes, ob 6. zvečer, se je prvič sestel novo izvoljeni ptujski občinski svet, da izvrši v smislu statuta volitev župana in podžupana. Slovenski občinski svetniki so se udeležili seje z belimi klinčki v gumbicah. Takoj za njimi so vstopili v dvorano Nemci, zadnji pa edini socialistični občinski svetnik. Galerija je bila natlačeno polna občinstva.

Sejo je otvoril dosedanj župan g. Blažek in pozval takoj najstarejšega občinskega svetnika, Nemca g. Steudte, da prevzame predsedstvo in vodi volitve.

Po izvršenih formalnostih je sledila takoj volitev župana. Oddanih je bilo skupno 24 glasov, od katerih je dobil v smislu sporazuma med slovenskimi strankami dr. Matej Senčar (JDS) 19 in je bil torej izvoljen za župana. Nemci in socialisti so oddali prazne glasovnice. Galerija je pozdravila rezultat volitve z viharim ploskanjem in klicem: »Živel ptujski slovenski župan!»

Za podžupana je bil izvoljen z vsemi slovenskimi glasovi dosedanj župan, g. Anton Blažek (NSS). En glas je neki hudomušnež oddal za g. Sprušehino, kar je izzvalo v dvorani sproščen smeh. Po končanih volitvah je bila seja zaključena.

Pred magistratom se je zbrala med tem veliko množica ljudstva. V trenutku se je formirala veličastna povorka, ki je šla z godbo na čelu prepevaje narodne pesmi in vzključilo novemu županu in slovenskemu Ptujju skozi mesto. V sprevidu so korakali tudi vsi slovenski obč. svetniki. Vse slovenske hiše so bile okrašene z narodnimi zastavicami in slavnostno razsvetljene. Osramočeni Nemci in nemškutarji, ki jim je za vedno odklenkalo, so se poskrili. Novi župan dr. Senčar je imel na množico navdušen govor, v katerem je proslavil zavednost slovenskega življa v Ptujju in pozivjal narod, da naj podpira sedanji občinski svet pri njegovem težkem delu. Svoj govor je končal z besedami, da bodi Ptuj v bodoče ravnatoko slovit po ljubezni do svobodne jugoslovanske domovine, kakor je bil poprej slovit po svoji nemško-načelnjani neustrpnosti. Navdušena množica je privedla županu več minut trajajoče ovacije, zapela odkritih glav »Hej Slovani« in se nato mirno razšla.

Centralna železničarska ambulanca v Ljubljani

Slovesna otvoritev.

Ljubljana, 5. novembra.

Ministrstvo za promet je ustanovilo na podlagi zakona o zavarovanju delavcev že leta 1922. naredbenim potom v lastnem delokrogu bolniški fond za zavarovanje celokupnega državnega prometnega osebja zoper bolezni. Obvezni člani tega bolniškega fonda so vsi uslužbenci brez izjeme in ne glede na kategorije in stroke, katere predvidevajo zakon o državnem prometnem osebju in drugi predpisi, neobvezni člani so pa upokojenci, če se zavežejo, da ostanejo člani bolniškega fonda od dne upokojitve do smrti. Bolniški fond za železničarje je osno-

Jackie Coogan
pride v
elitni Kino Matica

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

- Ljubljanska drama.**
Četrtek, 6.: Zaprtlo.
Petek, 7.: »Firma P. B.«. E.
Sobota, 8.: »Sestero oseb išče avtorja.« A.
- Ljubljanska opera.**
Četrtek, 6.: »Pikova dama«. Gostuje tenorist g. Mario Šimenc. D.
Petek, 7.: »Majska noč«. B.
Sobota, 8.: »Rusalka«. C.
- Mariborsko gledališče.**
Četrtek, 6.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. D.
- Celjsko gledališče.**
Petek, 7.: »Poslednji mož«. Abonma.

Zora, dan in noč

Komedija v treh dejanjih. Spisal Dario Nicodemi. Prevel Emil Kralj. Premijera v ljubljanski drami v torek 4. t. m. Ne vem je li bil Schönherr prvi, ki je takel pisati drame s tremi osebami in napovedal celo le z dvema osebama. Ako pojde dalje, lahko napiše še komedijo z eno samo osebo, ki ji odgovarja jo ali jo prekinjajo človeški, živalski ali

van kot samoupravno telo. Samouprava se deli na oblastne samoupravne organe (oblastno skupščino, oblastni upravni odbor, oblastni nadzorstveni odbor), ki poslujejo pri oblastnih upravah humanitarnih fondov, in na centralne samoupravne organe (glavno skupščino, centralni upravni odbor, centralni nadzorstveni odbor) v Beogradu. Administrativne agende zavarovanja zoper bolezni opravljajo centralna uprava humanitarnih fondov pri ministrstvu za promet v Beogradu in oblastne uprave humanitarnih fondov pri direkcijah državnih železnic v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Subotici, Zagrebu in pri pomorski upravi v Bakru.

Vrhovno nadzorstvo nad vsemi organi bolniškega fonda izvršuje minister za promet. Bolniški fond nudi aktivnemu osebju in njegovim družinskim članom brezplačno zdravniško pomoč, zdravila, obvezila in druge pripomočke za zdravljenje, brezplačno zdravljenje v bolnicah zavodih in kopalniških, babiško, porodniško in dojniško podporo, denarno podporo za opremo novorojencev in pogrebno; poleg tega plača fond onim uslužbencem, katerim železniška uprava vsled bolezni ustavi prejemke, denarno podporo v višini 70 odst. ustavljenih prejemkov; upokojenci in njihovi rodbinski člani imajo vse podpore kakor aktivno osebje, izvzemši boleznino in porodniške podpore.

Bolniški fond pa ne nudi samo pomoči po železniških zdravniških, ampak tudi specialno zdravljenje. V to svrhu ustanavlja Centralna uprava sukcesivno centralne ambulance po sklepu centralnega upravnega odbora in z odobrenjem ministrstva za promet.

Prva taka ambulanca v naši kraljevini je bila danes svečano otvorjena v Ljubljani na Gosposvetski cesti v poslopju državne železnice. Izredne svečanosti so se udeležili: kot zastopnik prometnega ministrstva dr. Dobrodolac, sanitetni šef v ministrstvu za promet, dr. Vrečko, direktor ljubljanske železniške direkcije z načelniki posameznih oddelkov in načelniki eksekutivne gg. inž. Mihofer, inž. Müller, Petrič, višja inšpektorja Ludvik in Zemlja, inšpektor ministrstva za narodno zdravstvo dr. Katičič, sanitetni referent ljubljanske oblasti dr. Mayer, mestni fizik dr. Rus, šef zdravnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev dr. Bleiweis, Trsteniški, železniška šef zdravnik dr. Tičar in dr. Geiger, dr. Polec z upravnim odborom bolniškega fonda in g. Arko z nadzorstvenim odborom bolniškega fonda, gg. zdravniki dr. Kunst, dr. Dereani, dr. Haus, dr. Červinka in dr. Gregorič, načelnik uprave humanitarnih fondov pri ljubljanski železniški direkciji g. Varl z administrativnim osebjem in drugi.

Točno ob 11. uri je pozdravil direktor dr. Vrečko došle zastopnike posameznih korporacij, nakar je min. sanitetni šef dr. Dobrodolac v lepo zasnovanem govoru otvoril centralno železničarsko ambulanco in podal besedo šef-zdravniku dr. Tičarju, ki je lapidarno orisal pomen in način električnega zdravljenja z aparati (Röntgen, višinsko sonce, kremenska luč itd.), ki so na razpolago v centralni ambulanci. Po govoru dr. Katičiča, ki je želel ambulanci najboljši uspehe v korist bolnim železničarjem in njihovim rodbinam, je razkazal dr. Tičar gostom aparate in instrumente, ki so razporejeni v minuciozno higienskih 8 sobah, kar je presenetilo ne samo strokovnjake, ampak pričalo celo skeptike o pozitivni ideji te institucije. Kakor doznavamo iz objektivnega vira, je dalo pristojno mesto iz izredno ustrežljivostjo na razpolago potrebne kredite za adaptacijo poslopja, v katerem je ambulanca. Da pa se je mogla ambulanca oživiti v primeroma kratkem roku in kot prva v naši kraljevini, gre zasluga požrtvovalnemu trudu gg. inženjerjev Pokorna, Lebna, Ozvalda, Houzaka in njihovega pomočnemu osebju, g. šefa zdravniku dr. Tičarju ter načelniku bol-

niškega fonda, g. Varlu. Čestitamo tudi mi vsemu železničarstvu k tej eminentno važni socialni pridobitvi, ki bo ob pravilnem razumevanju s strani uprave in članov nedvomno sigurno rodila stoteron sad!

Ob sokolskem grobu

V torek se je vršil v Borovnici veličasten pogreb umrlega narodnjaka in Sokola Ivana Majarona. Domača in sosedsna društva, na čelu jim Sokol s praporom, so z velike množice spremljala sokolskega dobrotnika na zadnji poti. Ob odprtjem grobu se je hotel od pokojnega brata posloviti zastopnik ljubljanske sokolske župe. Domači župnik Štrajhar pa je nagrobni govor prepovedal in na prepovedi vztrajal kljub ponovni prošnji lastnega pokojnikovega sina. Zato objavljamo ta neizgovorjeni nagrobni govor danes mi.

»Dragi brat Ivan! Bliskovito se je raznesla tužna vest, da je prenehalo biti srce plemenitemu možu, navdušenemu narodnemu delavcu, vrlému in požrtvovalnemu Sokolu. Globoko nas je pretreslo, ko smo slišali, da te ni več. Z izredno marljivostjo si se udeleževal v vseh starih narodnega življenja. Po svoji nesebičnosti in poštenosti si se priljubil vsem, ki so te poznali. In ko se je tvoje trudapolno življenje nagibalo k zastonu, si kronal svoje življenjsko delo s činom, kakršnih je malo.

Domačemu Sokolu, ki si mu bil dober oče, si podaril prostor, na katerem stoji danes ponosna stavba Sokolskega doma. Komaj pa si dočakal uresničenje svojih sanj in videl dovršeno to svoje delo, te je neizprosna smrt iztrgala iz bratskega kroga, ki si ga tako ljubil. In danes stojimo potrti ob tvojem tužnem grobu. Tvoje telo izročamo materi zemlji in se poslavljamo od tvoje duše, ki je splavala v svetle višine, kjer pričanja neskončno življenje.

Sprejmi dragi Ivan, poslednji bratski pozdrav, ki ti ga prinašam od sokolske župe ljubljanske. Zbogom za vekomaj!»

Zaročenec po poklicu

Beograjska policija je pravkar izdala tiralo za nekim opasnim Dunajčanom, sleparjem in goljufom, ki je izvršil na ozemlju naše države več umazanih prevar ter po dejanju vedno zbežal. Mož se piše Franc Müller ter je rodom iz avstrijske prestolice. Naš mejo je prekorakil prilično pred tremi meseci. Bil je elegantno obleden in s svojim markantnim obrazom je povsod napravil utis odličnega tučca. Kot tak se je najprej ustavil v Zagrebu.

Seznanil se je z neko Agnezo, 18letno hčerko bogatega zagrebškega trgovca. Umel je imenitno spletati nitke med srci in kmalu se mu je posrečilo pridobiti deklico zase ter doseči tudi očetovo privolitve v poroko. Agneza se je napolila z Müllerjem v Beograd, kjer se je imela izvršiti cerkvena ceremonija. Do te pa ni prišlo. Müller je namreč v Beogradu živel čisto tako, kakor se spodobi pravemu zakonskemu možu. Po treh dneh pa se je tople postelje in sladke ženice naveličal ter jo odprahil. Sam vrag vedil kam je šel. Agneza ga ni videla več. Začela si je puliti lase ter je pisala očetu v Zagreb obupno pismo. Med-

Ako hočete od filma res užitek
našli ga boste v
Kinu Ljubljanski dvor
kjer se predvaja monumentalni
Ossi Oswalda-film
Colibri
Predstave ob pol 5., pol 8. in 9. uri

6., 7., 8. in 9. novembra

Viljem Tell

Svicarski Matija Gubec

Kolosalen film v 7. dejanjih.
V glavnih vlogah:
Conrad Veidt, Johannes Rieman, Hans Marr, Erh Kaiser-Titz, Erna Morens, Xenia Desni, Grette Reinwald itd.

Izvanredno lepi naravni posnetki iz občudovanja vredne Švice.
Ta film zamuditi je naravnost greh!
Radi velike dolžine filma se vrše predstave ob 3., 5., 7., in 9. uri.

Izven programa še: Prvi
Gaumont-journal
Vse pri nezvišanih cenah!
Elitni Kino Matica

tem pa je prejela list od Müllerja, v katerem jo je slednji prosil, naj mu ne dela škandalov in naj ga kolikor mogoče kmalu pozabi. Razsrjen je Agnezin oče pisal v Beograd po informaciji je ter kmalu dobil odgovor: Franc Müller, kateri se je pri njem predstavljaj za bogatega trgovca, ni nikak trgovec, temveč čisto navaden pustolovec brez pravega imetja. Njegovih ljubice je več. Ena živi v Novem Sadu, od katere je dobival mož neprestano večje vsote denarja, seveda tudi na račun svojega bodočega soproštva. Tudi v Zagrebu je imel Müller še eno »zaročenko«. Obe ma je predstavljaj pod imenom Gjuro Kiš, industrijalec, kandidat za bratovščino Sv. Lukeža.

Ko je Müller vsa tri dekleta prevrjal, se je napravil še za eno sleparijo, ki mu je radi dobrega znanja srbovražinske dobro uspeła. Ko je zapustil revico Agnezo, se je namreč podal v neko beograjsko kavarno, kamor zahajajo delavci ter se predstavil dnarnarjem kot fabrikant sladkorja na Čukarici poleg Beograda. Povedal je možem, da bi jih rad zaposlil v svojem podjetju z mesečno plačo 3000 Din. Par revežev mu je res slo na lim ter podpisalo pogodbe za 3000 Din plače na mesec. Brihtni Müller je nato zahteval od vsakega moža po 300 Din kavejije, spravil denar v žep, se poslovil od dnarnarjev in odšel skozi vrata — za vedno.

Dopisi

KRANJ. Ze ponovno se je pisalo o slabem stanju kokriškega »železnega mosta«. Vsak trenutek se zgodi lahko velika nesreča. Kdor stopi na most in počaka na težak voz, ta se bo takoj prepričal, da je most v resnici v jako slabem stanju. Merodajni činitelji naj se pobrižejo, da se most še pravočasno popravi, da se preprečijo event. nesreče.

RADOVLJICA. Učiteljsko društvo za radovljiški okraj vsled odredbe prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 7. t. m. št. 17.375 odgovarja napovedani sestanek za 8. t. m. Obvestilo o odredbi je prejel predsednik dne 4. t. m. Z **GORENJSKEGA.** V »Slovincu« št. 247 se v dopisu »Krivci na pošti« očita g. dr. Lebarju, bivšemu personalnemu referentu poštne direkcije, da je izdajal javnosti razne osebne zadeve poštinih uslužbencev. Prepričani smo, da g. doktorju ni bilo treba opravljati tega posla, ker ga mesto njega vrši neki drug uradnik, goreč pristaš klerikalne stranke, ki hodi na obiske v bližini Lesc k nekemu

županu, prvemu mogotcu klerikalne stranke, kjer se ob čaši rujnega vinca prav pridno pomenkujejo o vseh poštinih razmerah in živijo vsled tega očka župan v ideji, da imajo nekako višjo oblast nad poštinih uslužbence ljubljanske direkcije. In če so ti preveč naprednega mišljenja, pa jim prav radi zagrozijo, da bodo že poskrbeli, da bodo odslovljeni ali pa kam daleč premeščeni: najbrže v Macedonijo, ali pa k ciganski kraljici Lenki, o kateri je »Slovinc« zadnjič poročal. — Resnicoljuben poštar z Gorenjskega.

D. M. V POLJU. Podpisani izjavljam, da nisem v nikaki zvezi s člankom iz D. M. v Polju, priobčenem v »Jutru« št. 257 in govorečemu o tukajšnjem šol. posloju in cerkvi, ter da nisem istoveten s šifro »E. S.« — Toliko zaradi ljubeja in božjega miru! — Popolnoma se pa strinjам z nekaterimi trditvami g. dopisnika in pripominjam, da naš šol. posloj v resnici ne zasluži levega imena, sploh, niti oddalec ne odgovarja kulturni stavbi in svojemu namenu. Cas bi že bil, da se store že enkrat v tem oziru potrebiti koraki. — E. S. uč. v D. M. v Polju.

NOVO MESTO. Podružnica društva »Soča« v Novem mestu priredi dne 9. novembra v restavraciji g. Košaka zabavni večer s predavanjem in petjem. Začetek ob 7. uri zvečer.

ZIDANI MOST. Naš dolgoletni tukajšnji učitelj, g. Vekoslav Bučar, je ime novan za šolskega upravitelja v Trbovljah. Z njim izgubimo ne samo kremenitega narodnjaka, ampak tudi izvrstnega pedagoga. Zelimo mu tudi na novem mestu mnogo uspehov. — Pretekli teden je našel g. Tone Vec iz Podkrajja pred vratmi svojega stanovanja čez leto stara otroka, ki ga je odložila brezsrčna mati. Otroka so oddali v njegovo rodno občino St. Janž.

SMARJE PRI JELSAH. O priliki poroke gđ. Aste Tančičeve, hčerke tuk. trgovca in posestnika z g. Firstom, inž. iz Zagreba je daroval ženin za Sokola v Smarju 2000 K. Pevski zbor je priredil nevesti na predvečer poroke podoknico. Šmarski Sokol se zahvaljuje g. ženinu za velikodušno darilo.

ADRIA

Pecivni prašek in Vanilin sladkor.
1989

in le želeli je Mariu in Ani, da bi jima bil akt ob dnevi luči vse bodoče življenje najkrajši, akta ob zori in ponoči pa najdaljša.

Nicodemi piše krasen, živ, naraven dialog in je vse dejanje zatopil s pozicijo. Jezik in stil Nicodemičevega originala sta gotovo krasna, in v govoric italijanske mojstrske igralne dvojice se nedvomno slišita razkošno. V prevodu se je izgubilo marsikaj, barve so pobledle, iskre otemnele, humornost zvoledena in se pikantnost popilstrila.

Ob čitanju bi bil pričakoval največji uspeh prvega dejanja, pri naši predstavi pa je zmagalo docela le drugo. Dočim je prvo zanimalo, a tretje je učinkovalo skoraj mlačno. Komedija zahteva pač dveh močnih, izrazno silno bogatih igralcev, finesarjev v vsakem pogledu. Teh naša drama še nima.

Ga. Šaričeva je umetnica, ki smo jo veselili v vsaki vlogi. Tudi Ano je igrala izvrstno: zlasti v 2. dejanju se je odlikovala in mu odločila zmago. Vendar Šaričeva je predvsem dobra v tragičnih ulogah; v komediji ni prepričevalna. G. Kralj je med najmlajšimi našimi igralci menda največji talent: a ljubimec ni. Z Marjem je storil več, nego smo smeli pričakovati. Imel je več prav lepih prizorov. Zato je zaslužil sopek rdečih narčev. Izmed glasov za odrom je bil Pavlinov uprav šolsarski, tako se ne izvori skozi okno.

Vrt je bil preveč natlačen; drevje je pregosto in zlasti drevo na levi spredaj naravnost žali. Vhod skozi ograjo bi moral biti v sredi v ozadju; danes na levi za drevesom kvari cele prizore. Brutalna, zaprta veranda je okorna in zakriva pogled na igralca.

Gledališče je bilo pično zasledeno.

Konecrt gospe Pavle Lovšeto v Ljubljani se vrši v pondeljek dne 10. tega meseca ob 8. uri zvečer v Filharmoniji, na kar opozarjamo naše občinstvo. **Celjsko mestno gledališče.** Domači igralci uprizorijo v petek, dne 7. novembra ob 20. uri igro »Poslednji mož« v abonmanu.

Nušičeve gledališke proslave. Danes, v četrtek se vrši velika Nušičeva proslava v Beogradu. O spredu te prireditve smo že ponovno govorili. Svečanosti bodo prisostvovali kulturni odposlanci iz vseh delov naše domovine. Poleg tega se vrše v najkrajšem času Nušičeva slavja v sledečih mestih: Zagreb, Ljubljana, Skopje, Novi Sad, Maribor, Osijek, Sarajevo, Križevci, Kragujevac, Veliko Gradišče, Niš, Bitolj, Kumanovo, Split, Vršac, Tetovo, Vukovar, Banjaluka in Derventa. Na nekaterih odrih se je Nušičeva 60letnica že praznovala. — Posebne omembe vredno je dejstvo, da pripravljajo Nušičevo proslavo tudi Madžaki so naši državljani. Prav te dni se

prevaja komedija »Navaden človek« na madžarski jezik. Nušič je namreč eden izmed prvih arbskih pisateljev, s katerimi so se spoznali Madžari v prevodni literaturi.

Pivkova knjiga v češkem prevodu. Založništvo Památník Odboje, Praga I, je izdalo češko izdajo Pivkovega vojnega romana Carzano, I. del, 336 strani, ilustrirano, cena 25 Kč. Knjiga obsega prva dva dela slovenske izdaje »Semes in »Jablana med frontami«. Dnevnik »Národní osvobození« z dne 28. oktobra prinaša toplo in izredno laskavo priporočilo tega edinstvenega dela iz vojne literature. Značilno za češke tiskarske cene je dejstvo, da je češka izdaja, ki je izšla v mnogo višji nakladi nego slovenska, občutno dražja. Prevod dr. Roubika je skrbno pripravljen in ilustracije so lepe. Med ilustracijami nahajamo tudi avtorjevo sliko v velikem formatu.

Mascagni in Galeffi prideva v Zagreb? Impresarij italijanskega baritonista Galeffija, ki je zadnje dni z velikanskim uspehom gostoval na Dunaju, se je informiral v Zagrebu, ali bi bil tamkaj mogoč koncert baritonista Galeffija s sodelovanjem skladatelja Pietra Mascagnija. Galeffi bi ob tej priliki nastopil tudi v par operah, katere bi dirigiral Mascagni. Poleg tega bi umetnika privedla skupen koncert. Za stvar vlada v Zagrebu veliko zanimanje, odločitev pa še ni padla. Ako pride do pogodbe, bi bil to

Domače vesti

Izpremembe v državni službi. Višji računski svetnik Janko Mladič in računski svetnik Rihard Schumi, oba v Ljubljani, sta trajno upokojena. — Kakor objavljajo «Službene Novine», je dr. Stefan Skubna (?) imenovan za tajnika pri gradbeni direkciji v Ljubljani.

Z ljubljanske univerze. Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je razpisano mesto docenta ali pa izrednega profesorja za antično zgodovino. Znanstveniki, ki se zanimajo za razpisano mesto, naj pošljejo dotične vloge, odnosno dokazila o znanstveni kvalifikaciji dekanatu omenjene fakultete do 2. januarja 1925.

Smrtna kosa. V torek je umrl v Ljubljani v starosti 80 let g. Fran Florjančič, uradnik zavarovalne banke «Slavije». Pokojnik je služboval pri zavodu skoro od početka ustanovitve njenega generalnega zastopstva v Ljubljani. Bil je poznani širim Slovenijo in kot iskren in ljubezniv človek splošno priljubljen. Pogreb se vrši danes ob 4. popoldne iz Mestnega trga št. 13. — V Trstu je umrl g. Franc Komar, uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Pokojnik je bil jako nadarjen in sposobni uradnik. Pred vojno je bil v službi Pokojninskega zavoda v Trstu. Bil je navdušen Jugosloven, ni nikdar skrival svojega prepričanja. Kmalu po izbruhu svetovne vojne je bil aretiran in odveden za vojaško eskorto v zapore na ljubljanskem gradu, kjer je prebil dolge mesece. Po prevratu se je preselil v Ljubljano. Pred nekaj meseci ga je zavrtna bolezen položila na bolniško posteljo, sedaj pa je podlegel na posledičnih operacijah v Trstu. — V torek je umrl v Celju g. Terezija Bračič, vdova po postajenačelniku južne železnice in mati sodnega nadsvetnika dr. Frid. Bračiča in generalnega ravnatelja južne železnice v pokloju g. Bračiča v Ljubljani. — V javni bolnici v Celju je podlegel zavrtni škrlatici v nežni mladosti 5 let Tugomer, sinček dr. Rudolfa Doboviškega, odvetniškega kandidata v Celju. — V ljubljanski bolnici je v torek podlegel pri amputaciji noge g. Martin Mezek, mestni upokojenec, star 72 let. Pred 2 mesecema si je zlomil nogo, a si vsled visoke starosti ni mogel več opomesti. Bil je svojčas dober pevec, vedno pa vnet naprednjak. — Ohranimo pokojnikom blag spomin! Preostalih naše sožalje!

Obletnica rapalske pogodbe se bliža. Ob tej priložnosti naj da vsak zaveden Jugosloven videz izraz svojim notranjim čustvom s tem, da prilipi vsaj en rapalski kolek na pismo. Rapalske žalne kolke ima v zalogi pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

35.000 uradniških pritožb. Kakor javljajo iz Beograda, je državni svet predvčeršnjim prišel z reševanjem uradniških pritožb in zadevi razvrščanja. Državnemu svetu je prispelo nad 35.000 pritožb. Da se rešijo čimprej, se bodo reševale kolektivno.

Naše zahteve v Ameriki. Pogosto se dogaja, da se naši državljani iz kraljevine, ki imajo kake zahteve v Ameriki, zlasti v zadevi zapuščin svojih umrlih sorodnikov ali odškodnin za smrt pri delu ponesrečenih sorodnikov itd. obračajo do svojih znancev, rojakov ali agentov v Ameriki, naj za nje dvignejo pripadajočo znesek. Včasih res pridejo na ta način do svojega denarja, največkrat pa znanci ali agenti prevzamejo denar in ga porabijo zase, svojim mandatarnem pa ne dajo ničesar. Ministrstvo vnanjih zadev priporoča, naj se v takih zadevah obračajo izključno do naših službenih zastopnikov v inozemstvu, in sicer s posredovanjem naših domačih oblasti, ker bodo na ta način najbolje zavarovani pred mahinacijami raznih spekulativov.

Izvolitev župana na Bledu. Kakor nam javljajo iz Bleda, se je novoizvoljeni občinski svet sestel včeraj na prvo sejo. Na dnevnem redu je bila izvolitev župa-

na. Z 19 glasovi proti 6 je bil za župana izvoljen graščak g. Ivan Kenda.

Prešernov in Jenkov grob v Kranju. Iz Kranja nam poročajo: V številki, ki je izšla o Vseh svetih, je v članku «Grobovi tuljilo...» omenjeno, da je Prešernov in Jenkov grob preuredilo in olespalo kranjsko meščanstvo. V resnici gre za služga za to, da nista groba pesnikov Prešerna in Jenka več tako zapuščena, kakor je bilo to še pred nedavnim časom, samo Kolu jugoslovenskih sester v Kranju. To društvo je dalo oba groba okusno preurediti in njegove članice za oba groba trajno skrbne in negujejo. Kranjsko meščanstvo je rodoljubnim sestram kolašicam za njih nesebični trud hvaležno.

Doprani kip dr. Turnerja, ki ga je — kakor smo že poročali — mojstrsko izdelal akademski kipar Fran Berneker, bo krasil dr. Turnerjev grob na Pobrežju.

Nagrobni spomenik dr. Dečka v Celju. Gospod akad. kipar Fr. Berneker nas prosi za objavo sledečega dopisa: «Na Vseh svetnikov sem bil v Celju. V neki družbi je prišel razgovor tudi na nedogotavljeni in zato neostetljeni spomenik na grobu velikega narodnega borca dr. Ivana Dečka na celjskem pokopališču. Ker sem iz razgovora uvidel, da pripisujejo krivdo meni, sem prisiljen ugotoviti: Pred 15 leti sem na željo pokojnikove vdove izdelal načrt za velik umetniški nagrobnik, ki bi ga pa morala po baje že prevzeti obvezni izgotoviti neka celjska kamnoseška firma. Da se to še do danes ni zgodilo, ne zadene krivda mene, ki vsled tega sam trpim moralno in materialno. Mislim pa, da bi odlični celjski prvoborilec, po katerem je ob prevratu dobil ime tudi eden najlepših celjskih trgov, zaslužil, da pride tudi do dostojnega nagrobnega spomenika. Moje skromne moči so v to svrhu tudi danes na razpolago.»

Dr. Korošičeva prosveta v Prekmurju. Iz daljnega Prekmurja nam poročajo, da nastavlja dr. Korošič po tamošnjih enorazrednicah kar letošnje maturante učiteljskega, ki bodo vršili obnemo že tudi posle upraviteljev. To bodo vsekakor vzorne šole in še lepši uspehi.

Lepa institucija beogradskega novinarjev. Klub jugoslovenskih novinarjev v Beogradu si je uredil v centru mesta (na Terazijah 40) udobne klubske prostore s čitalnico. Lokale za buffetom vred je sijajno aranžiral znani strokovnjak Blagoje Ristić, in sicer po intencijah glavnih inicijatorjev te lepe ideje, novinarjev Maše Sokića, Ivančiča in Radosavljevića, dočim so renomirani umetniki Marnaković, Petrović, Glišić, Ivanović, Pjer Križanić in Stojanović prispevali odlične umotvore. Otvoritev se vrši še tekom tedna in bodo nanjo pozvane tudi vse ugledne beogradske osebnosti. Jugoslovenski novinarji širom države morejo beogradskim tovarišem le čestitati na dopolnitvi tako srečne ideje.

Nov hotel v Zagrebu. Z novim letom se odpre v Zagrebu nov hotel «Esplanade», ena največjih in najmodernejših zagrebških zgradb. Novi hotel, razkošno opremljen, ima 200 stanovanj za tuje; vsako stanovanje ima lastno kopaljo. V hotelu, ki ima dvanaest dvigal, bo velika kavarna in restavracija, za goste pa še posebna obednica, nadalje velika koncertna dvorana ter klubske prostori. Stropa je zgrajena kot terasa in nudi viden razgled po Zagrebu in daleč naokolo.

Tramvajski promet Dubrovnik-Gruž ustanovljen. V Dubrovniku je ustanovljen tramvajski promet, ker je uprava tamkajšnje električne centrale od uprave tramvaja zahtevala, da ji za električni lok izplača znatno višjo vsoto, kakor jo določa pogodba, sklenjena leta 1917. Tramvaj je zahteval, v kolikor se tiče preteklosti, odklonil, nakar je električna centrala ustavila dobavo toka. Spor se bo rešil sodnim potom.

Uprava okrožne bolnice v Prizrenu prosi za slovenske knjige, ker se nahaja tamkaj stalno večje število slovenskih vojakov, knjig pa bolnica nima. Knjige sprejema: Prosvetna Zveza v Ljubljani, katera v kratkem odpošlje večje število knjig upravi bolnice.

Is naše državne zveze je izstopila Marija Brumen, pošna nameščenka v Gradcu, rojena v Planeroveh in pristojna v občini Sv. Lenart pri Veliki Nedelji, skupno z maloletnim sinkom Alojzijem, zaradi sprejema avstrijskega državljanstva.

Visoko starost. V visoki starosti 102 let je umrl v Vinkovcih Ivan Nadal, rodom iz Huma v Istri. Italijanskim nasilnostim se je umaknil v Jugoslavijo.

Otorepec aretiran v Osijeku. V noči od prošlega petka na soboto je bila v Osijeku iz čevljarske delavnice Gjuro Tkalec ukradena večja množina čevljev. V nedeljo je Tkalec na trgu v gornjem mestu opazil mladega človeka, ki je prodajal njemu ukradene čevlje. Pozval je stražnika, ki je aretiral mladega človeka. Na policiji se je legitimiral z delavsko knjižnico, glasečo se na ime Franc Vičević, rodom iz konjiškega okruga. Po dolgotrajnem obotavljanju pa je končno

Kraljica sužnjev?!

priznal, da je njegovo pravo ime Edvard Otorepec, katerega je policija že dalj časa zasledovala. Otorepec je eden najnevarnejših vilmicev v Jugoslaviji. Tudi njegov tovariš J. Zolger se že nahaja v sodnih zaporih.

Aretacija falsifikatorja dinarskih bankovcev. Prošlo nedeljo je bil na Dunaju aretiran brezposelni mesarski pomočnik Peter Sujan, ker se je ugotovilo, da se je pred meseci pogajal z jugoslovenskimi živinskimi trgovci zaradi razširjevanja ponarejenih dinarskih bankovcev ter je tudi iskal pripraven lokal za izdelavanje takih bankovcev. Sujana več tednov niso mogli izslediti; prošle nedelje pa je prišel v roke policije, ki ga je izročila deželnemu sodišču.

Roparski napad v Begunjah pri Cerknici. Zakonska Zalar iz Begunj pri Cerknici sta odšla v torek zgodaj zjutraj na delo v gozd in pustila doma 13letno hčerko Ano, da varuje hišo. Ob 11. dopoldne je nenadoma vdrl v hišo neznan moški, nameril proti dekletu samokres in zavpil: «Denar in ključ, ali te pa ustrelim!» Prestrašeno dekletje je odgovorilo, da nima ne enega ne drugega, nakar je neznanec ustrelil in zadel dekleta v desno roko. Po zločinu je pobegnil. Ranjeno mladenko so prepeljali v bolnico v Ljubljano.

Roparski napad. Ko se je te dni posestnik Ivan Vidmar iz Mlake vračal z vozom iz Dolnic domov, sta ga na cesti blizu Banjaloke nenadoma napadla dva moška in oropala. Vzela sta mu zlato uro in verižico in denarnico s približno 5000 Din gotovine.

Zadnje pozdrave iz Maribora pred odhodom v Čuprijo, pošiljajo slovenski fantje-kaprali II. letnika II. art. podoficirske šole v Mariboru: V. Verlak, R. Čibej, S. Hafner, F. Oblak, F. Ramšak, Z. Uranjek, S. Kodrič in J. Kostanjevec. 3022

Justifikacija v Vel. Bečkereku. V pondeljek zjutraj so obesili v Vel. Bečkereku posestnika Vasa Zakulo, ki je leta 1921. umoril in oropal blagajnika sladkorne tovarne Julija Brüllu. V nedeljo je dobil obvestilo, da je njegova prošnja za pomilostitev odbita in da se izvrši usmrtilitev naslednje jutro. Zakula je bil ves dan popolnoma miren. Zahteval je večkrat vina, ki so mu ga tako prinesli. Njegova zadnja želja je bila, da bi ga obesili namesto ob sedmih ob desetih dopoldne, čemur pa sodišče ni moglo ugoditi. Pred usmrtilitvijo je poslovil od svojega očeta in svojega sina in prosil, naj ga pokopljejo v njegovi rojstni vasi.

Iz Ljubljane

Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Lovro Breclj, kočar, 78 let. — Marija Koprivec, trgovčeva žena. — Franciška Kuhar, posestnikova hči, 9 let. — Henrik Pečenko, zidar, 54 let. — Fran Florjančič, zavarovalni potovalni uradnik, 79 let

Policijske prijave. Od torika na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 5 tatvin, 3 prestopki pijanosti in izgreda, 1 kaljenje nočnega miru, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prekorajenje policijske ure, 2 telesni poškodb, 1 pogrešana oseba, 1 pretep, 1 zatekel pes in 1 poškodba tuje lastnine.

Pogrešan soprog. Marija Celarc, žena zidarskega mojstra, stanujoča Krakovska ulica 27 je prijavila policiji, da že mesec dni pogreša svojega soproga, 71-letnega Antona Celarca. Pred mesecem dni ji je dejal, da je prevzel neko zidarsko delo na Dolenjskem in da mora na stavbo. Rekel ji je tudi, da ji bo čez dva dni pisal. Ker pa odtlej ni dobila od njega nikakega glasu, je prav mogoče, da se mu je pripetila kaka nesreča.

Tat v vlaku. France Močnik, mesar iz Trzina, se je peljal dne 3. t. m. s

Umor Ferdo Pipana

Nagrada 20.000 Din.

Z ozirom na razpisano nagrado v znesku 10.000 Din za ono osebo, ki bi dala sodišču take podatke, da bo na njih podlagi mogoče izslediti pravega krivca Pipanovega umora, se razglašajo, da je gospod Franc Miklič, hotelir v Ljubljani in oče prvotno osumljenega Ernesta Mikliča, založil na policijski direkciji v Ljubljani 10 tisoč Din, kot nagrado za ono osebo, ki tekom treh mesecev izsledí pravega morilca trgovca Ferdinanda Pipana.

Vsajkdko, ki kaj ve o tem senzacionalnem umoru, naj to naznani g. policijskemu direktorju, ker je v interesu prizadetih in do sedaj osumljenih oseb, kakor tudi v interesu vsakega državljanca, da se zločinca odkrije.

Cela nagrada, ki jo bo prejel ovaditelj, znaša sedaj 20.000 Din. Razven tega je ovaditelju zajamčena popolna tajnost.

Nagrada se bo izplačala tudi osebam, ki stanujejo na Primorskem, kjer je bil Pipan doma.

Ljubljana, dne 5. novembra 1924.
Policijski direktor:
dr. Guštin, s. r.

Pozor! Pozor! Elitni Kino Matica

voedeči kino v Ljubljani. Vam pri- naša vedno le najnovjše svetovne atrakcije.

popoldanskim mariborskim vlakom proti Ljubljani. Med postajama Sava in Litijska je stopil k njemu neznan moški in mu ponudil v nakup lep dežni plašč. Ko pa je Močnik začel sumiti o provenijenci plašča in svoje mnenje pojasnil tudi prodajalcu, se je ta prestrašil, pri prihodu vlaka v Litijsko hitro izstopil in zbežal, plašč pa je ostal v mesarjevih rokah. Prišedši v Ljubljano, je Močnik naznanil zadevo policiji in ji izročil tudi plašč.

— Razne tatvine. Pred nekaj dnevi je neznan tat ukradel Mirku Stepicu, sinu veltrovcova in posestnika v Šiški dve srajci in štiri ovratnike v vrednosti 300 Din. — Dne 4. t. m. je neznan kolezar odpeljal izpred gostilne pri Kajfežu v Florjanski ulici Jožefu Pfeiferju 1500 Din vredno kolo znamke «Waffenrad». Isto smolo je imel posestnikov sin Anton Pance iz Viča, kateremu je tat odpeljal kolo enake znamke izpred gostilne «Pirnat» na Viču.

— Brezobzirni ponočnjaki. V noči na 2. t. m. so prišli okrog pol 2. ponoči na dvorišče gostilne in kavarne «Zgonc» v Rožni dolini neznan ponočnjaki in zahtevali, naj se jim odpre. Ker pa tega niso dosegli, so iznesli svojo jezo nad otroškim vozikom, ki ga je pustila pred vrati stanovanja na dvorišču najemnica Ana Ravbar. Vozček so pokvarili in napravili lastnici okrog 100 Din škode.

— Samomor sužkinje. V torek okoli 24. ure je izpila 30-letna sužkinja Karolina Trpin, doma iz Idrije, v samorilnem namenu večjo količino octove kisline. Domači sprva niso znali, kaj ji je in so šele čez čas obvestili rešilno postajo, ki je nesrečno odpremlja v bolnico. Ker je strup že deloval, ji tudi tamkaj niso mogli pomoči in je na večer umrla. Trpinova si je končala življenje radi nesrečne ljubezni.

— Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani namerava obdariti za Božič revno deco vojnih žrtev. V to svrhu pozivlja svoje revne (redne) člane in članice, da prijavijo svojo deco v društveni pisarni Sv. Petra vojašnica in sicer od 5. do 7. novembra med 4. in 6. uro popoldne. Na poznejše prijave se ne bo oziralo.

— Potujočemu občinstvu sporoča Tourist - Office, da se je njegova prodajalna železniških kart in potovalna pisarna preselila v palačo ljubljanske kreditne banke (prej lokal Intercontinental). 3027

— «Bajtar», stavbna in kreditna zadruga železniških uslužbencev v Ljubljani priredi v soboto dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Mestnega doma Martinov večer. Za zanimiv spored kakor za dobro postrežbo bo poskrbljeno. Ker je čisti dobiček namenjen za rezervni sklad zadruge, se občinstvo uljudno vabi, da v čim večjem številu poseti prireditve. 3026

— Mestna Orjuna Moste pri Ljubljani priredi v soboto dne 8. t. m. v gostilni g. Prusnika v Vodmatu «Martinov večer». Vabljeni so vsi somišljeniki in prijatelji Orjune. 3027

— Dijaške gospodinje imajo redni mesečni sestanek prihodnji četrtek dne 13. t. m. ne danes kot običajno. Prosi se polnoštevilne udeležbe. 3024

— Vse obiskovalce plesnih vaj «Klub» plesovodij se uljudno naproša, da prihajajo točno k istim, ker se je začelo s poučevanjem letošnjih novit. Vaje se vrše redno vsak četrtek ob 20. uri v dvorani Kazine. Vsi vabljeni in po njih vpeljani gostje, ki še niso dvignili izkaznice, se naprošajo, da to store nemudoma, ker se na zamudnike ne bo moglo ozirati. 3021

— Brezplačen srbo - hrvatski tečaj otvori «Bratstvo» tudi letos. Pouk se prične v najkrajšem času v mestni šoli na Grabnu. Pouk je brezplačen, vendar se ob vpisovanju sprejemajo prostovoljni enkratni prispevki za stroške razsvetljave in osvetljenja lokalov. Prijave sprejema predsednik Kravos v tajništvo NSSZ, v Narodnem domu I., desno, vsak dan od 9. do 12. in od 3. do 6. ure. Ker

se bo letos število obiskovalcev omejilo naj se reflektanti takoj prijavijo. Prijave se sprejemajo za I. in II. letnik. — Odbor. 3028

— Predavanje v Orjuni. V soboto, dne 8. t. m. predava v gostilni «Lozari» v Rožni ulici ob 8. uri zvečer g. Oton Ambruš o sodobnih političnih vprašanjih. Predavanje priredi Orjuna št. Jakob - Krakovo - Trnovo za člane Orjune in po njih vpeljane goste.

Moderno preoblikuje

damske klobuke
Barborič & Završan,
Ljubljana, Mestni trg 7

Iz Maribora

— Prijatelj vojaških štampiljk. Mariborska policija je izvedla hišno preiskavo v stanovanju tipografa Oslaka in njegovega brata narednika, ki je z njim stanoval v isti hiši. Policija ga je izsledila kot naročnika 50 raznih vojaških štampiljk pri nekem mariborskem izdelovalcu štampiljk. Pri hišni preiskavi so našli vse polno vojaških štampiljk, tudi nekaj avstrijskih ter eno našega štatskega oddelka vojnega ministrstva. Narednik Oslak se je izdal tudi za kaptana. V «Straži» pojasnjuje tipograf Oslak, ki je tudi socialistični občinski odbornik v Mariboru, da se je hotel njegov brat preseliti v Ameriko ter je zvišajno hotel dobiti izseljeniško dovoljenje. Oblastva pa zadevo preiskuje, če ne gre morda za vohunstvo. Narednik Oslak je bil sicer aretiran, pa zopet izpuščen iz policijskega zapore.

Iz Celja

— Kolo jugoslovenskih sester v Celju namerava tudi letos o Miklavževem obdariti večje število revnih otrok, da jim ob početku zime preskrbi obleko, perilo in ubovalo. Društvo namerava letos opustiti nabiranje s polami od hiše do hiše. Zato pa se obrača do celjskega občinstva s prošnjo, da prostovoljno prispeva denar ali pa tudi staro obleko, perilo in čevlje. Darove sprejema g. dr. Sernečeva, Ljubljanska cesta 16, ali gđe. Zupančičeva, Gregorčičeva ulica št. 5.

— Vprašanje združitve stanovanjskega okoliša Celje mesto in Celje okolica, za katero so se zavzeli svoj čas mestna občina celjska, občina okolica Celje in društvo stanovanjskih najemnikov, je rešilo stanovanjsko sodišče v Ljubljani kot II. instanca sledeče: Stanovanjsko sodišče se je v svoji seji dne 24. oktobra t. l. pečalo s tem vprašanjem, a prišlo do zaključka, da začasno ministrtvo socialne politike v Beogradu ne more priporočiti željene spojitve, ker bo trajala funkcijska doba sedanjih stanovanjskih oblastev I. stopnje le do konca septembra t. l. ter bi do upostavitve novega urada prišlo komaj do takrat, ko se bodo vsi ti uradi opustili. Stanovanjsko sodišče pa priporoča, da se vprašanje združitve obeh stanovanjskih okolišev odloži, event. po 1. januarju 1925. po novem stanovanjskem zakoniku, oziroma pravilniku.

— Odbor Jugoslovenske Matice v Celju ponovno apelira na celjsko javnost, da se odzove v nedeljo dne 9. novembra kolikor mogoče častno pozivu za prispevek k dinarskemu dnevu.

— Narodna čitalnica v Celju je morala svoj redni občni zbor preložiti na soboto dne 15. novembra ob 20. uri v Čitalnici v Narodnem domu.

— Orjuna v Celju sklicuje izredni občni zbor za četrtek dne 13. t. m. ob 20. uri v malo dvorano Narodnega doma z dnevnim redom volitev.

— Umrli so meseca oktobra v mestu Celju: Terezija Deželak, mestna uboga, 77 let. — Josip Zorko, podpredsednik finančne kontrole, 63 let. — Rok Verk policijski nadzornik v pok., 54 let. — V javni bolnici: Amalija Drobnič, trgovčeva žena v Laškem, 34 let. — Karol Podersgaj, dinar v Škofji vasi, 26 let. — Jožef Siebenreich, lajnar nestalnega bivališča, 43 let. — Tomaž Spegu, delavec, 43 let. — Franc Adamič, kovač nestalnega bivališča, 63 let. — Josip Lončar, prevzičkar iz okolice St. Jurja ob juž. žel., 84 let. — Osendorf Ludvik, pivovar v Laškem, 48 let. — Ana Golčar, najemnica v Skalah, 51 let. — Edvard Perič, sin. pol. nadstrážnika v Celju, 12 let. — Marija Musil, prevzičkarica v Vojuniku, 75 let. — Marija Koprivšek, krojačeva žena z Gomilskega, 66 let. — Amalija Zdovec, brezposelna pri Sv. Krištofu pri Laškem, 26 let in Ivan Nunčič, sin zidarskega pomočnika v Celju, 3 leta.

Iz Primorja

— 4. november v Trstu. Letošnji 4. november so proslavili povsod v Italiji z velikimi patrijotičnimi slavnostmi. V Trstu se je imenovala dne popoldne vršil slavnostni spoved na trga Unita. k cerkvi Sv. Justa. Spreveda so se udeležila razna patrijotična društva z zastavami in godbami. Na čelu spreveda je korakala garnizijska godba, za njo so se vrstili oddelki vojaštva in milice, vdove padlih vojakov, šolska deca in občinstvo. Pred cerkvijo Sv. Justa je spoved defilirai pred »poročilom o zmagi«, ki je vržano v zvonik omenjene cerkve. Ob 18. zvečer se je vršil v stolni cerkvi »Te Deum«, nakar je škof blagoslovil vojaške zastave in zapore fašistovske milice.

— Poroka. V Trstu se je poročil g. Anton Lenasi, zavedni narodni delavec z gđe. Josipino Troštovo iz Malih Zabelj. Mnogo sreča.

Kavarna «EMONA»

Dnevni koncerti elitnega salon-skega orkestra.

-- Začetek ob 20. uri --

Bar «EMONA»

Otvoritev zimske sezije 1924-25 meseca novembra.

- Prvovrstni program -

Josette Prince - Kitty Boss - Ossi Grewald - Irma Koffy - Ninon and Stello - Itanskojy Croupe - Renée, hrvatska subreta - Solva Pertellé Duo - Orig. Jazz-Band - Razposojeni Gjuro.

Pričetek programa ob 24. uri

BAR FIAŁA
kavarnar in restavrateur

== Sya de Putti ==
pride
v Kino Ljubljanski dvor

Iz življenja in sveta

Poplave v Srednji Evropi

V raznih krajih Srednje Evrope je v začetku tega meseca hudo deževalo. Ponekod se je naravnost utrgal oblak in je v par urah zalil vsa pokrajina. V Poronju dežuje še vedno. Poplava je vedno večja. V Duisburgu je Staro mesto popolnoma pod vodo. V Hannoveru so nižje ležeči deli poplavljeni. V Frankfurtu ob Meni se nebeške zatvornice še vedno niso zaprle in lije neprestano iz gostih oblakov. Mesto je že skoraj povsod pod vodo, ki še neprestano narašča. Dolina reke Mene je podobna velikemu jezeru. Reka sama je postala naravnost veletok, ki divje vali svoje umazano valovje proti zapadu. Po vodi plava polno stvari, ki so jih houdorniki vzeli s seboj na svojem divjem, vse uničujočem begu, nizdol. Kamor se ti oko ozre, vidiš porušene ali izpoljedene hiše, izruvana drevesa, vmes za najrazličnejše blago, ki ga je voda naplavila bogve od kod.

Zaradi povodnji v zapadnem delu Nemčije je prekinjena vsaka brzobavna in telefonska zveza z Berlinom. Tudi železniški promet je ponekod ustavljen, ker izpodlega voda nasipe, ali pa je poplavila tise.

Vesti o hudih poplavah prihajajo tudi iz Belgije. Reki Meuse in Sambre sta prestopili bregove. Mesta Namur, Dinant in Charleroi so pod vodo. Neurje ni prizaneslo tudi Holandiji, kjer so obširne pokrajine pod vodo. Zlasti južne province so mnogo trpele.

Povsod, kjer se je razdivjal mokri element, tožijo ljudje o groznih škodah, ki gredo na milijone in milijone. Bati se je, da se ne izcimijo dosedanje poplave v splošno katastrofo, ki utegne imeti strašne posledice za gospodarstvo, ker večinoma še ni nehalo deževati.

Po zadnjih vestih divja zlasti v zapadni Nemčiji huda povodenj. Reka Fulda je pri Wagenfurtu prestopila bregove in odnesla s seboj tri odrasle sinove nekoga posestnika, ki so ravno takrat lovili ribe. Hoteli so se s svojim čolnom izogniti nekemu blodu, ki ga je prinesla s seboj voda, pri tem pa jih je zagrabil vrtnec in butuil z vso silo v steber kamnitega mostu. Vseled silnega udara se je čoln razbil in vsi trije so utonili v pričo vaščanov, ki jim niso mogli na pomoč. V mestu Kassel je povzročila reka Fulda znatna opustošenja.

V Franciji so vse reke močno narašale, posebno na Rhone, Mosel, Aisne in Meurthe. Oblasti so pozvaje prvivalstvo, da zapuste svoja ob bregovih rek nahajajoča se bivališča. V Franciji dežuje že štiri dni nepretrgoma.

Newyork, njegovi bogataši, palače in davki

Po svoji stari navadi je objavil tudi letos v začetku novega fiskalnega leta davčni urad mesta Newyork, službeno cenitev imetja celega mesta. Ta povprečna cenitev pravi, da leži na par četvrtih kilometrih površine v petih mestnih okrajih ogromno bogastvo, ki je samo v enem letu prineslo davčni administraciji okrog ene milijarde dolarjev na davkih.

Med newyorškimi bogataši stoji na prvem mestu 80-letni John Rockefeller. Njegov dohodek znaša letno 1 milijon 100 tisoč dolarjev. Takoj za Rockefellerjem očetom so na listi bogatašev tri dame, od katerih ima najnižje cenjena letno 572.000 dolarjev dohodkov. V kategoriji onih, katerih dohodki znašajo pol milijona dolarjev se nahaja naprej Rockefellerjev sin. Za njim prideta milijonar Wanderbil in pivovarinar George Ehead. Kmalu za njima sledita finančnika Warburg in Bernhard Baruch. Ta dva imata letno okoli 100.000 dolarjev čistih dohodkov. Nižja lestvica prinaša imeni W. R. Hearsta, znanega lastnika novin ter Otona H. Kahna. Ta dva mo-

že izkazujejo letno 60.000 dolarjev čistih dohodkov.

V nižjih postavkah najdemo imena nekaterih intelektualcev. Med njimi se nahajajo n. pr. ameriški igralec David Belasco, profesor zgodovine na Kolumbovi univerzi Reinhardt, profesor Brander Mathews ter duševni vodja ameriških socialnih demokratov.

Naravnost impozantne številke pri obvladjenju prikazujejo nekateri hoteli. V luksuznem okraju na Manhattan Islandu stoji n. pr. hotel «Waldorf Astoria» ki je vreden 12 in pol milijonov dolarjev. Za njim slede hoteli Pensylvanija, Plaza, Biltmore, Commodore, Roosevelt, itd. itd. Cena teh hotelov je od leta do leta večja in temu primerno rastejo tudi davki, katere morajo plačati lastniki teh zgradb.

Med poslovnimi hišami v Newyorku zavzema vsekakor prvo mesto staba zavarovalne družbe «Equitable», katero cenijo na 13 milijonov dolarjev. Kmalu za njo pride palača družbe «Standard Oil Company», ki je vredna 11 milijonov dolarjev. In v isti vrsti s njo stoji nebotičnik «Woolworth» ki ima celih 53 nadstropij. Vse te hiše nosijo davčni oblasti v Newyorku lepe denarje.

Belo dekle in črnc

Romantična ljubezen z neromantičnimi posledicami.

Marija Pitt iz Würtemberga na Nemškem je hči uglednih roditeljev. Njen oče je danes upokojen državni svetnik, mati pa izhaja iz baronske rodbine. Marija je najstarejši otrok.

Kot je čestokrat običaj pri prvorojencih, je bila Marija ljubljena očetna in matere. Starši so jo imeli nad vse radi ter so vse živovali, da bi zadovoljili njene muhe. Marija je že od svojega detinstva bila vneta bralka knjig, posebno pustolovskih romanov. Ljubavne in sentimentalne prigode je zavračala ter segala samo po potopisnih in avanturističnih knjigah. Nič ni čudnega, da so se njene misli kmalu šetale samo po puščavah in pragozdih Afrike, po džunglah globoke Indije s tigri, po divji romantični naturi Severne in Južne Amerike. Vse kar je bilo eksotično, ji je ugajalo in po vsem tem je hrepnela.

Oče ni temu razvoju svoje hčere nič ugovarjal. Strinjal se je celo s tem, da bi enkrat z otrokom prepotovala vse dele sveta. Toda prišla je svetovna vojna, prišel za Nemčijo ponižujoč mir in končno še polom nemške marke. Ves to je Marijine načrte razblinilo v nič. Dolga, romantična potovanja po pisanih in mamljivih krajih so naenkrat postala fantastične sanje, katerih ni bilo mogoče uresničiti.

Ko je propadla nemška valuta, je prišla v Württemberg neka francoska komisija. Med njenimi člani se je nahajal tudi črn oficir, visok in lep, ki je kmalu začel obračati Marijino pozornost nase. Würtemberžani so mržili Francoze ter se jih izogibali. Marija pa se je s črncem seznanila in ko je še doznala, da je mož poglavar svojega plemena na Madagaskaru, se je zanj navdušila ter mu darovala svoje srce. Črnc je začel Mariji popisovati lepote svoje domovine ter ji obljubil, da jo ponelej s seboj na otok Madagaskar, kjer jo bo napravil za kraljico svojega plemena. Würtemberžani so videli, da se med Marijo in črncem nekaj plete ter so začeli namigavati na njuno razmerje. Naposled pa je prišel ukaz in francoska komisija je moralna oditi drugam. Črnc se je seveda tudi moral pokoriti povelju. Izginil je. Čim se je to zgodilo, je v mestu nastal velik škandal. Nemške oblasti so začele obtoževati Marijinega očeta, da je imel stike s Francozi in posledično tega so bila nasprotstva med očetom in hčerko. Marija jim je napravila konec s tem, da je gordijski vozal presekal in pobegnila iz očetove hiše.

Dolgo ni vedela, kam naj se obrne. Naposled si je izposlovala potni list ter se z njim pripeljala v Jugoslavijo. Iskala je zasluzka ter prišla na prag orijenta — v Sarajevo.

Tam se je seznanila z nekim muslimanom, kateremu je ugajala. Med njima so nastali ljubavni odnosi. Ker pa je bila ona polna hrepnenja po tistih časih, katere opisujejo knjige, se je v življenju z muslimanom etrašno razočarala. Pri njem namreč ni našla razkošnega harema, katerega se je nadejala. Kmalu je pretrgala zvezo z vernikom Mohamedovim ter poklonila svoji simpatiji nekemu slikarju. Mož ji je obljubil, da jo vzame za ženo. Ko pa je Marija pred poltrmim mesecem legla v posteljo in porodila, se je slikar začel izgovarjati, da otrok ni njegov in da ga ne more priznati za svojega. Nato je vrgel Marijo na cesto.

Nesrečna nezakonska mati ni imela več sredstev za življenje. Ker ji ni prostal noben drug izhod, je prošila nemški konzulat v Beogradu za podporo, da bi se mogla vrniti domov. Toda konzul jo je zavrnil. Brez sredstev, strob in hrane se je ženska nato zatekla na beograjsko policijo, kjer je prošila za izgon v Nemčijo. Policijski uradnik pa ni mogel razumeti, kako je mogoče izgnati človeka brez vsake krivde. Šele na ponovne prošnje so na policijski spoznali, da ne velja tirati mlade ženske v obup ter so ji dovolili brezplačno vožnjo po naši železnici do jugoslovenske meje. Tako potuje sedaj Marija domov po bridkih izkušnjah. Bržčas je spoznala, da so pustolovski romani o Afriki in drugih neznanih delih sveta le prevara, medtem ko je življenje trda borba za nepustolovski skorjo kruha.

Ako hočete od filma res užitek

našiti ga boste v

Kino Ljubljanski dvor

kjer se predvaja monumentalni

Ossi Oswalda film

Colibri

Predstave ob pol 5, pol 8. in 9. uri

× Pisateljica «Malega lorda» umrla. V Londonu je umrla pisateljica slavne romana «Mali lord», ki je preveden skoro v vse jezike, gospa Burnettova v starosti 74 let.

× Kolesar okoli sveta. Švicar M. Leuret, ki se je pred tremi leti napravil na pot okoli sveta na kolesu, je svojo nalogo skoraj dovršil in je prišel tle dni v Vichy v Švici. Sedaj mu manjka še pot do Zeneve, kamor pa pride lahko v par dneh. Še letos mora namreč v zmislu pogodbe napraviti obroč okoli zemlje, sicer ne dobi nagrade, za katero so se pogodili, namreč četr milijona švicarskih frankov, ali po naše tri milijone dinarjev in četr. Doslej je prepotoval Leuret 25.000 milj in prišel skozi 49 držav.

× Največji predor pod vodo. Pretekli teden je bil izgotovljen predor za vozila pod zalivom Hudsonom, ki teče skozi Newyork. To je največji predor pod vodo na svetu. Predsednik Coolidge je preteklo sredo iz daljave užgal električnim potom zadnji strel, ki je podrli tanko steno, ki je doslej ločila na sredi oba dela rova. Ta predor veže Newyork z New Jerseyem.

× Ogojufal 42 žensk, ki bi se rade možile. Pred dnevi so na Dunaju aretirali 26letnega Julija Grünvalda, ki je dolgo časa varal ženske s tem, da

je inseriral po časopisih ženitne ponudbe. Od svojih bodočih nevest je izvajal znatne denarne vsote. O svojih žrtvah je vodil cel register. Ugotovili so, da je nastopal pod 18 raznimi imeni. Grünwald je rojen v Pešti in na Dunaj pristojen.

× Starobabilonska princezinja v Britskem muzeju. V Britski muzej v Londonu so dobili marmornato soho princezine ali svečenice, ki je živevala v Babilonu okoli leta 2800. pred Kristom. Strokovnjaki so se izjavili, da je ta soha najlepše doslej znano delo starobabilonske umetnosti. Zanimiva je zlasti oprava, ki kaže modo tedanje dobe. Deklica ima na ramah volneno

Za kroje

sokolske, gasilske in orožniške, vedno najboljše sukno na zalogi.

Solidna cena! Solidna cena!

Drago Schwab, Ljubljana.

oblačilo z resami. Lasje so nad ušesi zvezani v voz, ki spominja na nedavno «polževo frizuro».

× Dozvedno mrtvo dete. Londonski listi pišejo, da se je nedavno pripetil na pokopališču v Dowlalsu blizu Cardiffa pretresljiv dogodek. Pokopali so novorojeno hčerko iz okolice. Zdravnik je izjavil, da se je dete mrtvo rodilo. Krsto so že spustili v jamo in grobar se je že pripravil, da jo zasuje, kar začujejo okoli stoječi tih jok iz groba. Dvignili so krsto in videli, da dete živi.

oblačilo z resami. Lasje so nad ušesi zvezani v voz, ki spominja na nedavno «polževo frizuro».

× Dozvedno mrtvo dete. Londonski listi pišejo, da se je nedavno pripetil na pokopališču v Dowlalsu blizu Cardiffa pretresljiv dogodek. Pokopali so novorojeno hčerko iz okolice. Zdravnik je izjavil, da se je dete mrtvo rodilo. Krsto so že spustili v jamo in grobar se je že pripravil, da jo zasuje, kar začujejo okoli stoječi tih jok iz groba. Dvignili so krsto in videli, da dete živi.

Darujte za sokolski Tabor!

Pred desetimi leti

Od 11. oktobra do 5. novembra 1914

Nemška ofenziva v Flandriji. — Zadnja obkoljevalna bitka v severni Franciji. — Hindenburgov poraz pred Varšavo. — Ruska zmaga na Rusko Poljskem in v Galiciji. — Turčija stopi v vojno.

V Belgiji se je belgijski armada po padcu Anversa umikala proti jugozapadu. Nemci so jim sledili ter dne 15. oktobra vkorakali v Ostende, s čimer so dospeli naposled do morja med Francozjo ter Belgijo in Anglijo. V sledečih dneh so Nemci prodirali iz Ganda in Ostende še dalje ter kmalu zadeli na Belgije, ki so se postavili v brtn vzdolž ob Yser-skem kanalu ter se žurnasto umirali. Na pomoč so jim prihitele tudi francose in angleške čete, nakar so se razvili silni boji ob Yseru, osebito v sektorju med morjem pri Nieuportu ter Dixmudeom. Bitka je trajala od 1. oktobra skoro neprestano; osebito so Nemci koncentrirali svoje napade na Dixmude, toda vse zaman. Ko so je Nemcem po strasnih žrtvah vendarle posrečilo napredovati preko kanalizirane reke Ysere, so se zavezniki ustavili za železniškim nasipom, vodečim od morja pri Nieuportu do Dixmude. Ko so Nemci dojavili vedno nove čete, je ukazal belgijski kralj Albert dne 25. oktobra odpreti zatvornice pri Nieuportu, ki so čvale, da ni moglo morje ob plimi preplaviti pokrajine. Ko so odprli zatvornice, je prišla voda v vsem nizkem predelu med Ysero in železniškim nasipom od morja do Dixmudea naraščati. Nemci, ki so dne 28. oktobra pričeli z novim naskokom, so prišli vsled poplave v najtežji položaj ter so morali v noči od 31. oktobra na 1. november hitro zapustiti preplavljeno ozemlje in se umakniti nazaj za Ysero. Možnost ofenzive iz Ostende v Calais je bila Nemcem za trajno zaprta.

Medtem pa se je južneje od tod, med La Bassée, Lille in Ypres, pričela velika bitka, zadnji poskus, obkoliti v velikih marših sovražnika in razrušiti njegovo celotno fronto. Prišli so bitko Francozi in Angleži, ki so dne 10. in 11. oktobra pričeli prodirati proti Roulers - Courtrai - Lille. Nemci so se morali sprva umikati, ali z novo pripeljanimi četami so 14. oktobra ustavili nasprotnike in južnem sektorju; mesto Lille v katerega so bili prodri manjši francoski oddelki, je prešlo dne 12. oktobra znova v nemško posest. Dne 17. oktobra so Angleži med Ypresom, ki so ga osvobodili dne 16. oktobra Francozi, in La Bassée znova napadli; njihovo napredovanje pa je znašalo povsod le po nekaj kilometrov. Nemci so nagradili ojačen z vseh delov fronte ter prišli z močnimi protinapadi, ki so se osredotočili zlasti na Ypres, katerega pa so uspešno branili Angleži v širokem polkrogu. Ko pa se je zadnja dva dneva oktobra pokazalo, da je radi poplav vsak uspeh zapadno od Dixmudea izključen, so Nemci poslali glavni del svojih sil na Ypres, da tu prodajo za vsako ceno. Ta velika nemška ofenziva na Ypres, ki se je vršila od 2. novembra dalje, je zadnji nemški poskus, odločiti vojno na zapadu v odločilni bitki in zmagi. V prvih dneh novembra se je kazalo ravnotežje nasprotnih sil, kljub temu pa so Nemci, osebito po 5. novembu vrgli velikanske sile na črto Dixmude - Langemarck - Ypres.

Na ostalih delih fronte ni bilo ta čas nikakih večjih bojev, razen običajnih spopadov pozicijske borbe.

Koncem oktobra se je vršila sprememba v nemškem vrhovnem vojnem

vodstvu. Moitke je «obolel» in odstopil, na njegovo mesto je stopil Falkenhayn; sprememba je bila odsev vojnih neuspehov.

Na vzhodnem bojišču je Nikolaj Nikolajevič sijnjo pariral Hindenburgu ter ga porazil na isti način, po katerem je ta nameraval premagati Ruse. Hindenburgov nenadni napad na Varšavo od 9. do 13. oktobra je sicer najprej presenetil Ruse ter napredoval do črte Gora Kalvarja - Piaseczno - Nadarzin - Blonie tik pod Varšavo. Toda Nikolaj Nikolajevič je napadel dne 14. oktobra levo nemško krilo preko Nowo Georgijewska, zmagal in potisnil Nemce nazaj, da so se morali 18., 19. in 20. oktobra umakniti na črto Skierdiewice-Rawa-Nowe miasto. Toda že 24. oktobra so Rusi navaili na nove nemške pozicije, obkolili znova levo nemško krilo pri Lodzu ter pretili, da zajamejo vso Hindenburgovo armado. Prav taka nevarnost pa je pretila Nemcem od vzhoda, kjer so Rusi prekorakili po silnih bojih Vislo pri Ivangorodu ter 25. in 26. oktobra razbili tamkaj avstrijsko fronto, prekorakili San pri Nisku dne 18. oktobra. Istočasno je potekala avstrijska ofenziva ob Karpatih popolnoma brezuspešno; vsi napadi avstrijskih čet, oslabiljenih in demoraliziranih tudi vsled grize in kolere, so se razbili na ruskem odporu, v glavnem na črti Przemysl-Chyrow - Stari Sambor - Sambor - Drohobycz - Stryj. Sedaj pa so Rusi tudi tu prešli v ofenzivo med 23. in 26. oktobrom ter prebili avstrijsko fronto na sektorju pri Chyrowu.

Dne 26. oktobra je bil najkritičnejši dan na vzhodnem bojišču; v nemški in avstrijski vojni stan so prihajala sama Jobova poročila. Hindenburg je moral dne 27. oktobra odrediti splošen umik, ki se je izvršil izredno hitro, ker bi bile sicer njegove čete obkoljene. V zadnjih dneh oktobra in prvih dneh novembra so morale tudi avstrijske čete naglo nazaj od Visle in Sana; že 5. novembra so se ločile znova od Przemysla. Južneje od tod so prodirali Rusi znova proti karpatskim prelazom. Vse nemške in avstrijske bojne sile na gališkem in rusko-poljskem bojišču so se nahajale dne 6. novembra na umiku proti zapadu.

Zmaga nad Hindenburgom je bila za Ruse silnega moralnega učinka, ker se je pokazalo, da morejo tudi Rusi zmagati nad Nemci, kar se je po porazih v Mazurih marsikomu zdelo skoro nemogoče.

Od ostalih dogodkov je v tej dobi najvažnejši prelom med Turčijo in antantom. V Crnem morju je prišlo do spopadov med turškimi in ruskimi ladjami nakar so po kratkem ultimativnem roku ruski, francoski in angleški poslanik dne 1. novembra zapustili Carigrad, izročivši vojno napoved. Ze 5. novembra so francosko - angleške ladje bombardirale vnanje utrdbe pri Dardanelah, Rusi pa se naskočili turško trdnjavo Bajazid v Armeniji.

Dne 11. oktobra je umrl rumunski kralj Karel, ki je s svojimi simpatijami do centralnih držav zadrževal rumunske politike, da se niso pridružili antanti.

poljan. Prignala jo je sila; slabi časi, kaj hočete, kruha je treba. Bila je pridna delavka, imela pa je v obilni meri lastnosti, s katerimi je obdarila narava že našo pramater v raj. Da govorimo po pravici, naš junak ni imel miru pred njenimi pekočimi pogledi in preljubeznjivimi besedami.

Dekle je bilo čedno. Ker je stanovalo v bolnici, je že tako naneslo, da naš pisar, kadar je imel nočno službo, nikoli ni šel mimo njene sobice, ne da bi se oglašil pri njej na par besede. Zgodilo se je, da se je minuta podaljšala v uro, da so se žarki pogledi izpremenili v poljube in da besede niso ostale besede. Stvar je zaskrbelo oba, zlasti ko so ljudje jeli namigavati na to in ono.

Vojna se je vlekla. A že so se pojavljali znaki konca. Iz bolnice so izginili že skoro vsi možki. A bližal se je čas tudi naši šivilji. Stela je že dneve do vselega dogodka. Res se ji je zdel vesel, zakaj pisar ji je vsako noč prisegal ljubezen in ji slikal bodočnost v najlepših barvah. Zaupala mu je in bila srečna.

Še preden pa je podarila življenje mlademu bitju, je pisarja vzela noč...

To je bil zanjo strašen udarec.

Zbolela je resno in dete je prišlo na svet mrtvo. —

Zadnji oktobrski in prvi novembrski dnevi so zrlili milijone, ki so se vračala iz bojnih poljan na svoje domove. Veselo vriskajoč, polni nad nekateri, poltrni na duši in telesu drugi. Naša šivilja je v skrbnem negovanju toliko okrevala, da je lahko šetala po vrtu in si ogledovala naval in dovažanje ranjencev in bolnikov.

Baš je dospel z juga velik vlak z ranjenci. Skripije so se priguvali sanitetni vozovi do bolnice. Jeli so razkladati. Šivilja je šetala po vrtu. Iz vozla so izkladali bledega fanta z zlomljeno nogo.

«Revež je zašel na postaji pod kolesa vlaka, pa mu je nogo odtrgalo.» je pjasnil šivilji zgovoren možak iz spremstva.

Pripognila se je, da ga vidi. Tu se ji je izrgalo belj iz prsi kot iz ust: «Jezus Marija! On!»

Hotela se je okreniti, a silni napad besni strsi je popolnoma obvladal. Planila je k njemu, da mu zaseka nohte v razbcleli obraz. Napad je presegal njene telesne sile; zgrudila se je na tla poleg ranjenca.

da pogleda obsojencu še enkrat v obraz.

«Dajte vendar ranjencem mir!» je v tem trenutku opozoril strežnik, ki se je vrnil v sobo.

«Daj ga na vekel!» je vzdihnila záse in odšla.

Ko je jel ranjenec tožiti, da je žejen, mu je ponudil strežnik čašo okrepčila z omarice. Hlastno je izpil pisar čašo do dna in navidezno oživljen legel nazaj.

Cez pol ure se je strežnik zopet približal ranjencu, da mu popravi oedejo. Pisar je bil mrzel in ležal nepremično z osteklenelimi očmi. Prihitelj je zdravnik in ugotovil zastropljenje.

Pod vlaščem prevratnih časov je izginila šivilja baje v Italijo.

Dva dni ni ostavila postelje. Tretji dan pa je bil gotov njen grozni načrt. Sovražstvo, ki ji je divjalo v srcu, je risalo okrutne sledove na njenih licih.

«Pogubil me je, morilec; nič več ne bom zdrava. Toda zob za zob,» so ji šepetale ustne v satanskem nasmehu.

Proti večeru je vstopila v sobo, kjer je ležal ranjeni pisar. Mižal je in globoko dihala. Ležal je v sobi sam.

Približala se je postelji, se rahlo dotaknila bolnikove glave in polslišno rekla:

«Zakaj si mi to storil? Ali veš, kaj je s tvojim detetom? Ali veš, kaj je z menoj?»

Bolnik je odprl oči, jo spoznal in nejevoljen zopet zaprl oči.

«Ti molčiš, okrutnež! Le čakaj, kakor meni, tako tebi!»

Ne da bi se ozrl vanjo, je zamrmral: «Pusti me in pojdi!»

«Kaj, podiš me! Bog je pravičen!» Za hip so bile pekel njene oči. Mrzlično se ji je strsla njena roka, skinila iz nedrži tanko stekleničico ter jo nevidno in neslišno vtila v čašo krepljene pijače na omarici poleg postelje.

«Tako,» se je oddahnila in postala,

da pogleda obsojencu še enkrat v obraz.

«Dajte vendar ranjencem mir!» je v tem trenutku opozoril strežnik, ki se je vrnil v sobo.

«Daj ga na vekel!» je vzdihnila záse in odšla.

Ko je jel ranjenec tožiti, da je žejen, mu je ponudil strežnik čašo okrepčila z omarice. Hlastno je izpil pisar čašo do dna in navidezno oživljen legel nazaj.

Cez pol ure se je strežnik zopet približal ranjencu, da mu popravi oedejo. Pisar je bil mrzel in ležal nepremično z osteklenelimi očmi. Prihitelj je zdravnik in ugotovil zastropljenje.

Pod vlaščem prevratnih časov je izginila šivilja baje v Italijo.

Sya de Putti

pride

v Kino Ljubljanski dvor

To je bil zanjo strašen udarec.

«Tako,» se je oddahnila in postala,

Gospodarstvo

Mednarodni kongres hranilnic v Milanu

Prvi mednarodni kongres hranilnic v Milanu, za katerega se je s strani Italijanov delala velika propaganda, je potekel s precejnim uspehom. Kongresa so se udeležili zastopniki 30 različnih držav, med katerimi so bili zlasti močno zastopane romanske države, predvsem Francija in Italija, potem južnoameriške dežele: Argentinija, Brazilija, Čile, Paragvaj in druge; tudi iz Španije je bilo lepo število udeležencev. Italijanske hranilnice so bile seveda vse zastopane. Ostali udeleženci so bili iz Anglije, Švedske, Danske, Finske, Nemčije, Poljske, Madžarske, Avstrije, Grčije, Rumunije in drugih držav. Jugoslavija je poslala na kongres neznatno število zastopnikov.

Udeleženci kongresa so prinesli s sabo izredno bogat razpravni material, od katerega pa se je mogel podati le doberšen del, kajti vsako predavanje se je moralo prevesti najmanj v dva svetovna jezika, ker je potek zborovanja zelo oviral.

Na kongresu zastopani denarni zavodi so reprezentirali kakor je izražal nekitalijanski časopis, kapital okrog 400 milijard frankov.

Razpravljalo se je o nastopnih vprašanjih: 1. Obrazložjenje organizacije hranilnic in zaeidnih zakonskih mer. 2. Organiziranje propagande v interesu varjenja. 3. Zaščita izseljeniških vlog. 4. V katerem obsegu se morejo pečati hranilnice s bančnimi posli, ne da bi prišli v navskrižje s svojim praviim poklicem. 5. Ustanovitev mednarodne organizacije hranilnic.

Prva točka ni zahtevala sprejetja nikakšnega zaključka, toda tudi glede drugih točk ni prišlo do nikakih sklepov. Kongres se je omejil na poslušanje predavanj in na izmenjavno misli. Oziroma komite bo končno ugotovil, kakšno stališče je v glavnem zavzemal kongres o posameznih točkah. Čim boljša je bila domača valutna govornikov, tem vztrajnejše so se ti zavzemali za stare izkušene hranilnične principe, dočim so zastopniki dežel, katerih valuta je slaba nagibali bolj za to, da morajo hranilnice napraviti gotovo metamorfozo ter da naj se razvijajo v bančni smeri.

Različnosti mišljenja so se opazile tudi pri izmenjavi misli o zaščiti izseljeniških vlog. Oficijelni referenti so pledirali v svojih izjavah za to, naj se pritok izseljeniškega denarja v materno deželo čim najbolj olajša, medtem ko so zastopniki hranilnic prekomorskih dežel protestirali proti temu, da bi v njihovih deželah pridobljeni denar potoval v inozemstvo, ker je to iz vzrokov varnosti nepotrebno.

Casea di Risparmio delle provincie lombarde v Milanu, od katere izvira ideja kongresa, ki se je potem povodom stoletnice obstoja te hranilnice tudi uresničila, je velik zavod s 116 podružnicami. Stanje vlog dosedaj dosega tri milijarde lir pri 950.000 vloženih knjižicah. Izkazani rezervni kapital pa je razmeroma majhen in znaša okrog 145 milijonov lir. V dobrodelne svrhe je ta hranilnica darovala v letu 1923, 8 milijonov lir.

Z organiziranjem kongresa je zavod vedno izvršil veliko delo, katerega uspeh je precejšen čeprav še ne popoln. Kongres je bil deležen tudi državne podpore. Mussolini se je udeležil tako otvoritve kakor tudi izleta, ki ga je organiziral kongres.

Tržna poročila

Novosedska blagovna borza (5. t. m.) Celokupni promet 80 vagonov. Tendence mlačna. Ponudba zelo velika. Pšenica: smeška 355 — 360. Oves: 262 do 265. Turščica: za december + januar 200. Moka: baza «0» 560; «0s» 580.

Ljubljanski živinski sejem (5. t. m.) Dogon 394 konj, 19 žrebet, 127 volov, 135 krav, 27 telet in 346 prascev. Cene za kg žive teže: voli I. 14, II. 13 — 13,50, III. 11 — 13, buše 9 — 11, krave za klobase 7,50 — 9, krave debele 12,50, teleta 16 — 17,50 Din. En par dobrih konj je stal do 20.000 Din. Prasci 6 — 8 tednov stari, 250 — 300 komad. Kupčija je bila precej živahna. Nekaj se je prodalo tudi za Italijo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene, le deloma so nekoliko poskočile.

Zagreški tedenski sejem (5. t. m.) Zaradi letnega sejma v Veliki Gorici je bil dogon na zagrebški sejem slab. Cene so ostale v glavnem nespremenjene. Kupčija slaba. Za kg žive teže notirajo: voli I. izjemno 13,50 — 15, II. 12,50 — 13,50, III. 10 — 11, bosanski voli I. 12 — 13, II. 9 — 11, III. 7 — 9, krave I. 12 do 12,50, II. 10 — 11,50, III. 8 — 9, bosanske krave II. 8 — 10,50, III. 6,50 — 7,50, telice II. 12 — 12,50, bosanske telice 8 do 10, telca 18,50 — 20, svinje, nepitane 18 — 22, prasci do 1 leta 17 — 20, nad 1 letom 17 — 22,25 Din. Konji: lahki tovorni 5000 — 6000, kmečki 4000 — 5000, srednji vozni 3800 — 4500 Din za komad. Konji za klanje 3 — 3,50 Din za kg žive teže. Krma: seno I. 100 — 131, II. 80 — 100, stisnjeno 110 — 120, detelja in lucerna 113 — 150, slama 93 — 150 Din za 100 kg.

Zagreška vinska borza (5. t. m.) Bilo ni ne povpraševanja ne zaključkov. Za blago so zabeležene nastopne cene: novo belo, Okič - Plješivica, 11 odst., postavno Jaska 7; isto, 9 odst., 5; staro belo, Okič - Plješivica, 9 odst., postavno Jaska, 8; isto, 11 odst., 9; belo križeva-

sko novo, po Malligandu 0,62; dalmatinsko belo, paritetno Sušak, po Malligandu, 0,50; črno, 13 odst., 5,50; črno, 12 odst., 5; vršaško belo novo, 9,5 — 10 odst., 6; mostarsko belo staro, 12 odst., ab Mostar 7; mostarska «žilavska», nova, 12,5 do 13 odst., ab Mostar, 6,50; «biatina», nova, 12,5 — 13 odst., 6; «ljutomercan», beli, novi, 10 odst., paritetno Središče ali Ormož 9; «ljutomercan», 12 odst. 10 Din.

Dunajski svinjski sejem (4. t. m.) Dogon 12.620 komadov. Mesne svinje so se pocenile za 2000 — 3000 aK pri kg. Debele svinje nespremenjene. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: mesne svinje 17 — 23, debele 26,5 — 29.

Celjski trg. I. novembra t. l. Govedina: v mesnicah 23 — 25, na trgu 22 — 25. Teletina: 25 — 30. Svinjina: prašičje meso I. 35 — 40, II. 30. Slanina: I. 38, II. 37, mast ameriška 36, domača 41, šunka 45, prekajeno meso 40 — 45. Perutnina: piščanci 20 — 30, race 35 — 40, kokoši 40 — 45, gosi in purani 100, divjačina: zajec 60, srna 25. Ribe: krap 15, ščuka 17,50. Mleko: 3,50 — 4. Smetana: 16, surovo maslo 50, čajno 72. Jajce: 2. Pijača: staro vino 12 — 20, novo 10 do 12. Kruh: beli 7,20, črni 6,20. Moka: «0» in «0s» 6,40, št. «2» 6, št. «4» 5,60. Sadje: jabolka 3 — 5, hruške 5 — 8, kostanj 3 do 4, orehi 10. Špecerijsko blago: kava portorico 76, Santos 50 — 56, Rio 44 do 48, sladkor kristal 15,50, v kockah 17,50, riž I. 12 — 14, II. 8 — 10, namizno olje 28, testenine 10 — 12, milo 17 — 21. Zito: pšenica 400 — 410, riž 345, ječmen 380, oves 350, koruza nova 250, stara 360. Fižol 500 — 600. Krma: sladko seno 75, polsladko 65, kisló 60, slama 50. Krompir na debelo 1,25, na drobno 1,50 — 1,75. Zelje I — 1,25.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Pogajanja, ki se vrše na Dunaju v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe z Avstrijo, počasi napredujejo. Naša komisija je izdelala te dni seznam naših izvoznih predmetov. Izvoz obsega večina poljske pridelke dočim je na listi ki jo je izdelala avstrijska komisija, predvideva samo industrija. Oba seznama sta izročena specialni komisiji, ki bo v tem pravcu delala kompromis.

Dohodki glavnih carinaric so znašali v drugi dekadi oktobra t. l. 50 milijonov 256.185 Din. Največje dohodek je imela carinarica Zagreb južni kolodvor, in sicer 8.306.060 Din; potem sledi: Beograd, železniška postaja 6.598.863 Din; Beograd-Sava 5.054.398 Din; Ljubljana 3.324.290 Din; Maribor 2.705.385 Din; Novi Sad 2.642.200 Din; Zagreb 2.488.061 Din; Zagreb 2.488.061 Din; Skoplje 2 milijona 392.944 Din; Subotica 1.929.082 Din; Sarajevo 1.649.178 Din; Split 1.347.837 dinarjev; Beograd-pošta 1.290.736 Din; Gjevgjelija 1.072.186 Din. Ostale carinarice imajo dohodek pod 1 milijon Din. Med temi imata slovenski carinarici: Jesenje 335.570 Din in Rakek 317.883 dinarjev dohodkov. Skupni dohodki od 1. aprila do 20. oktobra t. l. znašajo 944.067.248 Din napram 964.106.152 Din v enakem razdobju prošlega leta.

Izvoz turščice ni zabranjen. Vest o zabrani izvoza turščice, katero je prineslo različno časopisje, je neosnovana. Kakor se poroča iz Beograda, se to niti ne pripravlja. Omenjena napačna vest se je razširila v javnost nedvomno iz spekulativnih oziróv.

Z zagrebške borze. Od ponedeljka veljajo na zagrebški borzi nove uzanee, po katerih je pri efektihi, zaključenih za gotovino, rok dobave skrajšan od 96 na 48 ur, a pri devizah od 8 na 5 dni.

Težkoče Pomorske banke v Gruzii. Pomorska banka v Gruzii je svoječasno podzvela akcijo, da bi zainteresirala tuj kapital za svoje podjetje ter je v to svrhu nedavno imela izredno glavno skupščino. Medtem pa so se njene nade izjavoile in je zavod prišel v plačilne težkoče. Banka prosi sedaj za poravnalno postopanje ter ponuja 40 odst. poravnalno kvoto.

Konkurz je razglašen o imovini Franca Ogrizka, trgovca v Mariboru (prvi zbor upnikov je 12. t. m. ob 9; oglasitveni rok traja do 25. t. m.) in o imovini Ivana Vaupotiča, mesarja, prekaževalca in trgovca z živino v Gornji Radgoni, (prvi zbor upnikov je 14. t. m. ob 9; oglasitveni rok do 25. t. m.) — Otvoritev konkurza po končanem poravnalnem postopanju o imovini Ivana Arka, trgovca v Sodražici, se je odklonila, ker ni zadostne imovine, da bi se pokrili stroški.

Češkoslovaška se zanima za našo turščico. Češkoslovaška industrija špirta se zanima za našo turščico ki velja med Čehi kot kakovostno zelo odlična. Češkoslovaški industriji špirta jo plačujejo po 224 Din, franko postaja vkranta.

Organiziranje veletrgovcev v Bosni. Te dni so se sestali sarajevski veletrgovci na razgovor v svrhu upostavitve enotnih cen predmetov, ki jih prodajajo. Dalje se je na sestanku razpravljalo o tem, da veletrgovci blago, ki ga plačajo v gotovini, ne smejo dajati detajlistom drugače kakor tudi za gotovino. Ker še ni prišlo do sporazuma, se bo vršil ponovni sestanek.

Povišanje glavnice Češkoslovaške banke v Daruvaru. Pred tremi leti so v Daruvaru bivajoči Češkoslovaki ustanovili Češkoslovaško delniško banko z glavnico 500.000 Din. Podjetje si je stavilo nalogo gospodarske in kreditne okrepitve Češkoslovakov v Jugoslaviji. Kasneje je zavod svojo delniško glavnico povečal na en milijon dinarjev, sedaj pa je ponovno

višuje na 2.500.000 Din z emisijo 15.000 delnic po 100 Din nominalne.

Nabave v inozemstvu in domača industrija. Iz Beograda poročajo, da je uprava Centrale industrijskih korporacij vložila pri ministertvu za socialno politiko protest proti temu, da posamezna ministrstva vrše v inozemstvu nabave blaga, ki se more izdelovati v naši kraljevini.

Zanimanje za naše orehe. Naš konzulat v Helsinki v Finski je obvestil sarajevsko Trgovsko in obrtniško zbornico, da se finski uvozniki zanimajo za naše orehe, ki bi se mogli tam dobro prodati.

Položaj na tržišču jajc. Cene na domačih tržiščih niso enotne. Dočim je pri nas v Sloveniji cena prilično stalna, je opažati v drugih pokrajinskih državah majhno oslabljenje. Povprečna nakupna cena v državi se more označiti z 2 Din komad. Na ljubljanskem trgu stane komad 2,25 dinarja. Na dunajskem trgu so cene nekoliko poskočile in notira: jugoslovensko in rumunsko blago 2400 aK, rusko in madžarsko blago po 2250 aK. Berlin plača rusko blago po 12,5 — 13 pšenigov komad. V Londonu ima dobre cene le prvotno blago, katerega je na svetovnih tržišč v obče manj dočim slabšega blaga ne primanjkuje.

Za hitrejši izvoz iz Vojvodine. Banatska Trgovska in obrtniška zbornica je zaprosila ministertvo trgovine in industrije, da se glede na čim bolj in hitrejši izvoz naših žitnih produktov dovoli svoboden promet ladij Donavskega parobrodarskega društva v vseh jugoslovenskih vodah (Drava, Tisa in Sava).

Porast cen v Avstriji. Avstrijski indeks za cene na debelo je narasel sredi oktobra za 3,65 napram prošlemu mesecu. Poskočile so med drugim cene žitu in moki. Najbolj pa se je podražilo bombažno in volneno blago. Nekoliko so porasle cene niklju, svincu in črnuemu pramogu, dočim se je baker pocenil. Istotako je popustil v ceni sladkor.

Število konkurzov v Italiji narašča. V prvih osmih mesecih t. l. je bilo prijavljenih v Italiji 4967 konkurzov napram 3553 v enakem času prošlega leta. V enakem času prošlega leta 1922. jih je bilo 2182, leta 1921. 996 in leta 1920. 406.

Banca Commerciale Italiana. Upravni svet tega največjega italijanskega denarnega zavoda je sklical na 7. t. m. izredno glavno skupščino svojih delničarjev, na kateri se bo sklepalo v povečanju delniške glavnice od 400 na 500 milijonov lir.

Izvoz jajc iz Bolgarske je znašal v prvi polovici t. l. vrednost 231 milijona levov, to je dvakrat toliko kakor v istem času lanskega leta. Računa se, da bo ves letošnji bolgarski izvoz jajc dosegel vsaj 1000 vagonov napram 600 vagonom v letu 1923. In napram 2000 vagonom v predvojnem letu 1913. Izvoz jajc iz Bolgarske zavzema tretje mesto med bolgarskimi izvoznimi predmeti. Glavne države, v katere se izvažajo bolgarska jajca so Avstrija, Nemčija in Francija.

Elektrifikacija nemških železnic. Iz Münchena poročajo: Dograditev znanege Walchenseekraftwerka, ki dosega danes že dnevno delo pol milijona kilovatnih ur, omogoča z novembrom t. l. polagano pretvarjanje parnega železniškega obrata v električnega. Najprej se bodo elektrificirale državne proge Garmisch - Partenkirchen - Starnberg - München in stiku na električno mittlenwaldsko železnico proti Innsbrucku, dalje proga München-Herrsching am Ammeusee in proga München - Pasing - Landsbut - Regensburg; do sem bodo prihodnje leto vozili tudi berlinski električni brzovlaki.

Sladkorna produkcija v Rusiji. Spravljanje sladkorne pese v Rusiji se je pričelo koncem septembra. Po približni cenitvi znaša skupni pridelek pese 34,2 milijona stotov in se pričakuje, da bo produkcija sladkorja dala okrog 4,4 milijona stotov napram 3,5 milijona stotov v prošlem letu. Letošnja produkcija bi znašala po tej cenitvi četrtino ruske predvojnne produkcije.

Nadaljno nazadovanje cene srebru. Cena srebru v Londonu je te dni ponovno znatno padla. Upanje v skorajšnji konec meščanske vojne v Kini je zelo vplivalo na tržišče; razun tega pa so prišle iz Kine ponudbe velikih količin srebra. Cena srebra se nahaja danes na nivoju, na katerem je bila koncem septembra t. l.

Borza

5. novembra:

LJUBLJANA. Vrednote: 7 odst. posojilo 63,5 do 0, Vojna škoda 112,5 do 113 (zaključek 112,5), Ljubljanska kreditna 20 5do 230, Merkantilna 124 do 126, Praštediona 916 do 0, Strojne 130 do 148, Trbovlje 485 do 490 (zaključek 485), Vevča 110 do 120, Split (cement) 1416 do 1500, Nihag 70 do 85, zstavnstvi Kranjske 0 do 17, zadolžnice Kranjske 0 do 80. — Blago: Zaključek je bil: bukova drva, obroblijenci, franko nakladalna postaja, 5 vagonov, zaključek 19. Ponudbe kakor povpraševanja so bila v raznih vrstah lesa, žita, moke, otrobov, fižola, orehov.

ZAGREB. V efektihi tendenca nespremenjena. Največ se je trgovala Eskomptna. — V devizah je bila tendenca slaba. Blaga dovolj. Promet minimalen. Tečaji so obdržali v glavnem: večerajšnje višino. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, Prago in Švico. Notirale se devize: Amsterdam 2725 do 2745, Dunaj 0,06975

do 0,06975, Bruselj 335 do 345, Italija izplačilo 300 do 303, ček 299,5 do 302,5, London izplačilo 312,5 do 315,5, ček 311,5 do 314,5, New-York ček 68,2 do 69,2, Pariz 361,5 do 366,5, Praga 205 do 208, Švica 1330 do 1340, ček 1327 do 1337; dolar 67,5 do 68,5, aK 0,06975 do 0,06975, Kē 0 do 205; efekti: bančni: Trgo 29 do 31, Eskomptna 108 do 110, Kreditna 108 do 110, Hipo 56 do 57, Jugo 108 do 104, Ljubljanska kreditna 215 do 0, Obrtna 68 do 69, Praštediona 915 do 917, Slavenska 79 do 82; Industrijski: Eksploatacija 92,5 do 0, Drava 230 do 250, Sečerana 890 do 890, Gutmann 710 do 725, Slaveks 230 do 240, Slavonija 72 do 73, Trbovlje 460 do 470, Vevča 0 do 125; državni: 7 odst. posojilo 63 do 64, Vojna škoda 110 do 111.

BEograd. Tendence v devizah nekoliko slabša. Promet ob obilni ponudbi majhen. Tečaji beležijo reznatno oslabljenje. Notirale se devize: Dunaj 0,0975 do 0,0977, Berlin 16,60 do 16,64, Budimpešta 0,091 do 0,09175, Bukarešta 38,75 do 39, Italija 301 do 301,5, London 312,75 do 313,25, New-York 68,5 do 69, Pariz 360 do 363, Praga 206 do 206,5, Sofija 51 do 52, Švica 1334 do 1338.

Sokol

Sokol I. Prosvetni odsek prireditelji v soboto, 8. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih na Taboru predavanje. Predava g. Josip Zupančič. Predmet predavanja: «Vatikan in Strossmayer». Bratje in sestre, udeležite se predavanja polnoštevino! 3020

Sokolski odsek Ježica vabi vse članstvo na izredni občni zbor, ki bo v nedeljo 9. novembra ob treh popoldne pri Ruskem carju, Mala vas 16. Dnevni red: Osamosvojitve odseka v društvo, premembe pravil, nagovor, volitev načelnika, služajnosti. Odbor.

Ježni odsek tel. društva Sokol v Ljubljani pozivlja svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši v Narodni kavarni 2. decembra t. l. ob 20.30. Dnevni red: poročilo, volitev in služajnosti.

Predsednik mednarodne telovadne zveze g. Czalet je imenovan za češkoslovaškega konzula v Bourdeauxu. Za svojega administrativnega tajnika pri mednarodni telovadni zvezi si je izbral gospod Czalet Čeha Bazovskega, ki vrši vse tekoče zadeve zveze. Bazovsky, ki je istočasno tajnik češkoslovaškega konzulata v Bourdeauxu, uraduje v francoskem, angleškem, nemškem, italijanskem in češkem jeziku. Čehi so si osvojili važno mesto v mednarodni telovadni zvezi.

Sport

Nogometne tekme 9. t. m. v Ljubljani. V nedeljo se vrši na prostoru Ilirije kot zadnja tekma jeeenske prvenstvene sezone, tekma med mariborskim Rapidom in ljubljanskim Jadranom. Izid tekme odloči, komu od obeh tekmecev pripade drugo in tretje mesto prvenstvene tabele. Momentano stoji na drugem mestu Jadran s 7 točkami, medtem ko siedi na tretjem mestu Rapid s 6 točkami. Pričetek tekme je določen na 15. uro. — Ob 13.30 nastopita k prijateljski tekmi Ilirija in Hermes, ki obetata istotako zanimiv spret. Prvenstvena tekma med tema kluboma je bila ena najboljših mačih tekem. Ilirija je zmagala bele v zadnjih minutah po trdem boju. — Na prostoru Primorja se vrši dopoldne zadnja drugorazredna prvenstvena tekma med Laskom in Svobodo.

Iz sekcije nogometnih sodnikov. (Službeno). Plenarni sestanek sekcije nogometnih sodnikov se vrši danes v če-

ASPIRIN 0,5

Revmatizem?

Proti temu pomagajo sijajno Aspirin-tablete Bayer

Parite na modro-bele-ružice pečatno znamko.

trtek ob 6. uri zvečer v kavarni Europa. Udeležba dolžnost. Tajnik:

Prvi nastop Miheliča v Zagrebu. Prihodnje nedeljo se vrši v Zagrebu prijateljska tekma med Gradjskim in Haškom. Ob tej priliki nastopi prvič na barve Gradjskega doseđani izvrstni vratar ljubljanskega Hermesa, Mihelič. O njegovem debutu v Zagrebu bomo poročali.

Hašk v Budimpešti. Zagrebški Hašk igra še ta mesec v Budimpešti proti prvorazrednemu moštvu Törökves. Sportni odnošaji med Mađarci in nami se torej vedno bolj utrjujejo.

Concordija na Reki. Zagrebška Concordia, ki je v nedeljo igrala proti reški Gloriji, je v petek absolvirala revanžno tekmo, ki pa je istotako kakor prva ostala neodločena z 1:1. Concordia je pokazala lepo igro, vendar pa ni mogla proti sirovi obrambi domačinov doseči številnega uspeha.

Nov trener Gradjskega. Kakor smo že poročali, je Gradjski nedavno otvoril svoje lastno igrišče. Da bodo njegova nogometna moštva sedaj tudi res racionalno trenirala, je klub angažiral trenerja Littlea z Dunaja, ki je bil svoj čas aktiven član WAC. V zadnjem času je bil Little trener berlinske Herthe, ki je pod njegovim vodstvom rapidno napredovala ter dosegla lepe rezultate proti najmočnejšim kontinentalnim moštvom. Brezdvomno je, da pomeni pridobitev Littlea veliko korist za Gradjskega. Little je že došel v Zagreb.

Nov svetovni rekord v plavanju. V Rotherhamu (Anglija) je gđc. Irena Gilbert iz Sheffielda plavala 100 m prvo v 1 : 31,8 ter s tem prekorajčila doseđani rekord, ki je znašal 1 : 33,4.

Kino

Colibri, šestdejsanska tragikomedija, ki jo predvaja te dni «Ljubljanski dvor», je eden izmed redkih filmov, pri kojem uživa tudi publika, ki sicer ni ravno dovzetna za običajno filmsko robo. Izgotovila ga je nemška firma «Oswalda-Film», ne zaostaja pa niti po izvedbi, niti po opremi in fotografiji za izdelki slovitih ameriških tvornic, kar se o večini nemških filmov v obče ne da trditi. Dejanje je posneto po istoimenski noveli Pavla Franka in se po prisrčnosti in nepriljenosti ugodno razlikuje od večine kinoromanov. Ljubka in temperamentna Ossi Oswald je v svojem elementu in drži gledalca ves čas v prijetni napetosti.

VREME.

Vremenska napoved za četrtek: Procej nejasno, brez posebnih padavin, hladno, počasi se bo vreme izboljšalo.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij «Jutras». Odgovorni urednik: Fr. Brosevič. Tisk: Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani prodaja 117

premog

iz

slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in raspečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa ke vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvotni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovački premog, črni premog in brikete

NASLOV - PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D. V LJUBLJANI
Miheličeva cesta tlov. 15/11

Sodišče

§ Epizoda na vlaku. Dne 26. julija sta se vozila na vlaku iz Sevnice v Rajhenburg v že precej vinjenem stanju Jožef Glas, posestnik v Lokvi in njegov sin Jožef. Ko je sprevodnik zahteval vozni listek, a ga Glas, ml. ni mogel pokazati, bi moral plačati duplikat. Vseled tega pa sta oba začela razsajati in žaliti sprevodnika, tako, da je šel ta po orožniško patroljo, ter pustil oba aretirati. Pred okrožnim sodiščem v Celju sta bila obsodena po § 104. srb. kaz. zak. Glas st. na 1 teden in Glas ml. na 5 dni zapora.

§ Z tatami po glavi. 21 letni mizar Ivan Kopince in 19 letni tesar Josip Polovič, oba iz velikega Obreža pri Dobovi, sta srečala meseca junija v Malem Obrežu Antona Bozino, ko se je vračal v neki družbi proti domu. Brez dolgega prekanja sta skočila k plotu, odtrgala vsak svojo lato ter udrihala po Bozinovi glavi tako hudo, da je bila prihodnja dne dva otečena. Za to svojo surovost sta odeda v celjskih zaporih vsak 3 mesece.

§ Tatvina mesa v celjski mestni klavnici. V celjski mestni klavnici je imajo celjski mesarji svoje letne hladilne celice z lastnim ključem, so opazili ti tekoni poletja, da jim zmanjka večkrat iz zaklenjenih prostorov meso. Dne 24. septembra t. l. se je posrečilo celjski policiji zapleniti 3 in pol kg mesa pri neki Mariji Zupanc, ki je izpovedala, da ga je dobila od Terezije Hladin, hčerke klavniškega hišnika iz Zavadne. Obtoženka priznava, da je v zadnjih dveh mesecih vsaki teden vzela po 2 do 3 krat mesarje iz klavnice kos mesa ter ga prodala Mariji Zupanc. Zatrjuje pa, da je jemala meso le iz klavnice, nikdar pa iz zaklenjenih celic hladilnice. Ker je mogoče, da so pri tatvini soudeležene še tudi druge osebe, je obsodilo okrožno sodišče v Celju Terezijo Hladin na 1 mesec težke ječe.

§ Dva §§ 104. s. k. z. Zagorski finančno-kontrolni organ Fran Svoboda je dne 9. februarja zasačil neko tihotapkinjo, ki je nosila sabo steklenice malinovega žganja, glede katerega ni imela nobenega potrdila o plačani državni troš-

rini. Svoboda je nato zahteval, da privede pričo za dokazilo identitete, naker se je javila tovarnarjeva žena Marija Čarman, češ da ji je osumljenka dobro znana. Sli so vsi trije v gostilno, da sestavijo popisni akt. Pri tem je Čarmanova ponudila Svobodniku, da plača 10 kratno pristojbino namesto osumljenke, kar je Svoboda zavrnil. Čarmanova je popadla jeza in ogorčena je pograbila steklenico, malinovega žganja ter jo treščila v zid, meneč: »Ne boste ga pili vi, to je za narod in njegovo delo!« Kakor je prvi del tega stavka jasen in nedvoumen, tako mi je drugi del tudi po trikratnem prečitavanju še vedno v bistvu zagonečen in mislim, da tudi obtoženka sama glede svojih patriotičnih namenov ne bi mogla dati točnejšega pojasnila. Ker pa se je prvi del stavka brez dvoma nanašal na finančnika, je bila Čarmanova obsodena pred ljubljanskim delničnim sodiščem na 200 Din globe. — Podobno energično je nastopila proti orožniku tudi delavčeva žena Helena Zupan iz Nomenja. K nji je prišel na neprosto voljen in nezaželjen obisk dne 14. julija orožnik, da izvrši hišno preiskavo.

Pri tem je natančno pregledal vos hišni inventar in si pridržal nekaj sumljivih časopisov. Na njih pa je bilo Zupanovi silno veliko ležeče in zato je nahirulila orožnika, češ da naj si je pridržal te liste za posebno intimno uporabo in naj enako stori tudi vsi drugi, katerim je toliko zanj. Ampak se ni izrazila tako učeno, temveč je prostodušno označila prostor uporabe zaplenjenih časopisov, pri čemer je jasno in določno namigavala na neko manipulacijo, za katero ni znanstvenega izraza. Ljubljanski delnično sodišče jo je obsodilo na 100 Din globe.

§ Gluhonemi nasilnež pred sodiščem. Na velikonočni ponedeljek so bili v gostilni Ivana Rakuna v Rečici trški fantje prav židane volje. Pozneje so prišli tja še brata Cirez v spremstvu Jožefa Rakuna. Družba se je vsleda k sosedni mizi. Že čez nekaj časa se je pričelo zbadanje od ene in druge strani. Ko se je oglasil nekdo iz prve družbe s trditvijo, da sta prišla Cirezja z namenom ga ubiti, je Rudolf Cirez iz Spodnje Rečice zavpil, naj bodo rečički fantje tihi. Na zahtevo gostilničarke so se morali že vinjeni gostje od-

straniti. Ko pa so bili na cesti okoli 100 korakov narazen, je zakričal Rudolf Cirez: »Auf blick, rečički fantje!« Družba se je takoj zagnala proti njim, a Cirez je tekel proti domu. Okrog 200 korakov pred hišo pa pridele nasproti gluhonemi 21-letni Fran Cirez s cepinom, s katerim je udaril po glavi Florjana Imancika, da se je zgrudil nezavesten na tla ter kmalu nato izdihnil. Razjarjena zver v človeški podobici je podrla nato še dva druga iz družbe na tla; eden od teh je še prihodnji dan kri bruhal. Poleg cepina se je našel na mestu poboja še od bližnje ograje odtrgani kol, vsled česar se ni moglo natančno dognati, ali ni pri tepežu in po-boju sodeloval tudi Rudolf Cirez. Okrožno sodišče v Celju je slednjega opustilo. Franca Cireja pa, katerega je moril izpraševati sodni izvedenec, obsodilo na 8 mesecev poostregega zapora.

? Ali ste že poslali na-ročnino za „Jutro“?

Vaška beseda 60 par

Mali oglasi

Stane vaška beseda 60 par. Za „Dopolnjevanje“ in „Zevnitve“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujoče se le mali oglasi, ki se plačajo vnaprej. Plača se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava in, če je vprašanje priložena znakom, se odgovor ter manipulacijska pristojbina 0 Din.

Obri

Delavnica usnj. obč.
prva gorenjska. Usnjene suk-njice dajem od 3800 K naprej, gs-trgovca pri večjem naročilu dam popust. Stare suk-njice vzamem v črno barvo ter jih tekom 14 dni vrnem zgotovljene. Cena 100 do 280 K. Kristijan Premru, Kranj, Jugoslavija. 23265

Mizarski mojster
strojovnjak, išče v našem strojno mišarstvo kje v Sloveniji ali na Hrvaškem. — Glavni pogoj so stroji. — Kdor ve za kaj silnega napr. stroji na upr. „Jutra“ pod „Strojno mišarstvo“. 23265

Šivilja
se priporoča v mestu in okolici. — Slamnjak, Gosposka ulica 3/II. 23671

Službe (dobe)

Samostojna gospodinja
obeneb kuharica za večje kmetijske gospodarstvo na delici, se sprejme v skladu s službo. Posl. samostojnost, poštenost, pridnost in varnost. Nastopiti je takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Prosti se samo za popolnoma pogojem odgovarjajoče ponudbe. Naslov upr. „Jutra“ 23548

Natakarica
ki je popolnoma izurjena v serviranju, se sprejme takoj v restavraciji na glavnem kolidorju v Ljubljani. Oziroma se bo le na prvotno moč. 23517

Delovodjo
23 30 oravov vinograda, sprejme Lovro Peto v r. Ivanjkovi. 23412

Dva dobra čevljarja
izurjena v priročno, se takoj sprejmeta v stalno delo. — Leo Prustor, Gorenja vas nad škofjo Loko. 23307

Kovač
narodni, samec, dobi ugodno mesto v zelo prometnem kraju. Prednost imajo podkovači. Želi se pripraviti na kakaj premoženja. Vprašanja na: „Občeslovensko obrtno društvo v Celju“. 23142

Zensko moč
dobro in pošteno, iščem za trgovino z mešanim blagom. A. Lavrič, Nova vas pri Rakeku. 23677

Učenka
za preživljanje gornjih delov čevljev, se takoj sprejme. — Pavla Radovan, Poljanska cesta 27. 23678

Zagarja
za vencičjanko, iščem za takojšen nastop. Sprejme se oni, ki je od mladosti fakultivno zaposlen na fagi — samski ter ne pod 30 let stari. Plača in drugo po dogovoru. — I. Rotar, Litija. 23569

Natakarico
za gostilno in kavarno, važno tudi kuharica, sprejme takoj Josip Kozlevar, mezar v Šostanju. 23597

Učenka
ne pod 17 let stara, zmožna nemščine, se sprejme za fotografsko obrt. Ljubljana Alona Company, Ljubljana. 23591

Izvrstna pletilka
zmožna vseh v to stroko spadajočih del na stroje, dobi stalno službo in dobro plačo. Ponudbe z navedbo referenc na upr. „Jutra“ pod „Trajna služba“. 23598

Trgovski pomočnik
starejša moč, dobro izurjen prodajalec v manufakturi in izdelavnici, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Oziroma se bo le na prvotno starejša moč. Karel Cimpršek, Serv. ulica ob Sevi. 23573

Več dobrih mizarjev

za fino pohištveno in stavbo-no delo, išče Alfred Amann, mišarstvo v Trzinu. 23596

Hišna
ki zna tudi šivati in govori dobro nemško, se išče k boljši družini. Naslov pove upr. „Jutra“. 23610

Trgovskega vajenca
za Specialjsko stroko, zdravca, krepkega, iz postene hiše in s primerno šolsko izobrazbo, sprejme Rudolf Ziberi, trgovec v škofji Loki. 23627

Iščem vajenca
k mesarski obrti, ki bi obeneb imel priliko se učiti tudi lesne igrivine na delici. Nastopiti je takoj. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Vajenec“. 23638

Krajnega zastopnika
za Ljubljano. Čeje in okolice, išče velika zavarovalna družba v Ljubljani. Ponudbe je nasloviti na upr. „Jutra“ pod šifro „Dober zastopnik“. 23748

Pouk

Violinski pouk
daje priznan in vrten kapelnik. Sprejme tudi še nekaj začetnikov. Zmeren honorar. Naslov pove upr. „Jutra“ 23431

Krojna šola
od ministr. za trgovino in obrt koncesionirana, Ljubljana, Židovska ulica št. 5, otvori s 20. novembrom zimski krojni tečaj v splošnem ženskem in moškem krojenju. Poučevalo se bo skoli dan in večer. Kroj je prosižusen, lahko razumljiv. — Pristopa tudi brez preiskunje in se ga lahko tudi nešilvilje tekom tečaja priuče. Ugodni plačilni pogoji. 23650

Klavir poučuje
gospodična. Najraje začetnik. — Naslov pove upr. „Jutra“. 23654

Službe (iščejo)

Gospodična
s prakso, išče mesta v pisarni ali kot blagajničarka. Naslov pove upr. „Jutra“ 23488

Službo skladiščnika
pasnika ali odpravnika išče trgovsko izobražen v pokojeni orožnik, star 35 let, oženjen z majhno družino, ki je že služil kot samostojen skladiščnik v večjem podjetju. Službo lahko nastopi takoj ali pozneje. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Agilen 169“. 23467

Deklica
poštenih staršev, izurjena na delici, želi stopiti v službo k boljši šivilji v Ljubljani. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Zvesta deklica“. 23588

Za praktik. šoferstva
išče mesta ključavničar. — Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Praktikant 2864“. 23590

Notarska uradnica
s petletno prakso (znanje: zemlj. knjika, sestava konceptov, izpeljava zemljiških in drugih predlogov, knjižno vodstvo in strojeplja), išče primerne službe. — Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Vestna 11857“. 23496

Po cel Sloveniji
dobro vpeljan zastopnik, želi prevzeti za topeštv. dohrev. idolihih predmetov vseh vrst. — Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Zastopnik 11868“. 23507

Zastopstva
(Platzvertretung) za Ljubljano, išče zmožen politični trgovec. — Cenjene ponudbe na upr. „Verikal“ na upr. „Jutra“. 23625

Knjigovodja

bilancist, obsejem slov., nemški, italij. in franc. korespondent, z večletno prakso, išče primerne službe s čimprejšnjim nastopom. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Perfekten 11912“. 23598

Stenografinja
spretna slovensko-nemška in strojepljska z večletno prakso, zmožna vsake pisarniškega poslovanja, išče mesto. Gre tudi na delico. Ponudbe pod „Natančno in vestno“ na podružnico „Jutra“, Maribor. 23.676

Šivilja
za obleke in kostume, gre šivat na dom. Naslov pove upr. „Jutra“. 23659

Prodajam

Naznanilo!
Večja množina raznih otroških in igračnih v očičkov (tovarnikov posameznih vzorcev) tovarne „Tribuna“, se po znatno nižani ceni prodaja v Ljubljani, Karlovska c. št. 4. 1933

Perje
kokoške, gvoje in govi pub ter račje, odaja vsako množino po smernih cenah trgovca E. Vajda, Cakovce. 1883

Wertheim blagajne
priporoča „Ljubljanska komercijalna družba“, Ljubljana, Selskevojeva cesta št. 18. 1069

Kmetovalci in obrtniki!
Prevozi mlini za domače mletje (pogon 3 K S) so na ogled in prodajo pri: Podboj, Sv. Petra cesta št. 95, Ljubljana. 22315

Pohištvo
Soba iz trdega lesa, politirana 8500 Din; soba iz trdega lesa motna 7000 Din; soba iz mehkega lesa, barvana, okrnita 3500 Din; soba iz mehkega lesa, barvana, očistila 3000 Din. Dam tudi na obroke! Cenik gratis. Zupancič, Glinca št. 20, Ljubljana, Hrenova ulica 19. 23683

Pet knjig
Bilz Haueschitz der Bildung und des Wissens, v popolnoma dobrem stanju, se prodaja. — Istotam se prodaja majhna šolna pes (gusperček). Naslov pove upr. „Jutra“. 23681

Smrekovih drogov
(hmeljevki) obeljenih, brez skorje, 6-8 m dolge, 7-10 cm debele, prodaja 2 vagona Josip Koščak, Krka pri Šteti. 23684

2 nova damska plašča
naprodaj. Naslov pove upr. „Jutra“. 23599

Dvoje lahkih sani,
dva vozilca na peresih, en nov samski voz, tri konjake uprege, sedjo ist dobro obrabljena kočica, vse po ugodni ceni prodaja Anton Mikar, mezar, Gorenja vas pri škofji Loki. 23595

Dve smirna-orevrogi
krasni, veliki 5 x 4 m in 4 x 4 m, ter izvrstno fina garnitura iz ebenvine, se prodajo. — Oziroma se lahko na Aleksandrovi cesti št. 3, II. nadstropje, deeno (vsak dan od 10.-13. in od 15.-17. ure). 23585

Slike
prekrasne originalne venecijanske, velikost 6 x 90 cm (oljnatu na platnu), se prodajo. — Na oled: „Anoic“, Stari trg 19/II. 23622

8 hrast. vinških sodov
dobro ohranjenih, od 20 do 34 hl, prodaja Rudolf Ziberi, škofja Loka. 23620

Fotografar
9 x 12, Ekra-Aplanat, s potrebnimi filmi, prodaja s 900 Din Rožanec, Glinca-Vič 220 (hiša Umekova). 23613

Lep, nov kožuh

se urodno prodaja. Naslov v upravi „Jutra“. 23629

Cenejše goveje meso
se bo prodajalo od 5. t. m. naprej na stojnici Jakuba Otrina, nasproti zmajskega mosta. — Cena 19 dinarjev. 23613

Bela postelja
otročja, smajljana, se po-ceni prodaja. Kje, pove upr. „Jutra“. 23660

Kupim

Suhe gobe, brinjevo olje
in 100 l kupuje po najvišji ceni ter pravi za poslovanje ponudbe trdka. — Sirc, Krbaj. 1117

Polhovo
in vse druge koše divjačine kupuje skoli celo leto v vsaki množini D. Zdravil, trg. usnja v Ljubljani, Sv. Florijana ulica 9. 1908

Kupim
ter plačam takoj pri odjemu za 100 kg franko Postojna ali Podbrdo: napol in suha bukovka drva po 32 Din; napol in suha brastova drva po 30 Din; suho vilano bukovko oclje po 120 Din. Ponudbe z navedbo množine in dobavnih čas, na upr. „Jutra“ pod značko „Takojanje plačilo 11818“. 23401

Kupimo
proti takojšnjemu plačilu pri nakladanju (za ml. franko Postojna ali Podbrdo): vsakotne trame po 410 Din; vsakovrst. bordonale po 470 Din; vsakovrstne jelove deske „Monte“ po 675 Din; vsakovrstne jelove deske III. po 550 Din; vsakovrstne jelovne deske (plohe) po 1400 Din; vsakovrstne orehove deske (plohe) po 1600 Din; vsakovrstne jelovne deske (plohe) po 750 Din; vsakovrstne bukovne deske (plohe) po 700 Din; lepe in glade bukovne blode po 425 Din; hrastovne pavimentne, 63, 65 mm po 1500 Din; hrastovne plohe 90, 110 in 130 mm po 1350 dinarjev. — Detaljnije ponudbe z navedbo množine, kvalitete in demenzije pod „Gotovi Janar“ na upr. „Jutra“ 23402

Stare znamke
kupim. Ponudbe na podružnico „Jutra“ v Mariboru pod „Znamke“. 23677

Kredenco
dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Kredenco“. 23587

Prazne Odol steklenice
sprejema v nazaj drogerija Anton Kanc sinova, 23156 ska ulica 1.

Orehe
lepo belo sušene, kupuje samo v vagoni franko vsem železniška postaja v Sloveniji. Obilnije ponudbe z navedbo najvišje cene, podatki količine, rok odpreme ter najmanj rok vzreza je poslati na firmo: L. Demšar i Oesnar, Ljubljana. 23666

Kmet-pridelki

Kupim žilce in orehe
Ponudbe z navedbo cene na naslov: J. Tome, Ljubljana, poštal predal IV. 23559

Več vagonov zelja
kupim v glavah. — Najnižje ponudbe na naslov: Marija Steilwag, Novo mesto. 23228

Lep krompir
prodaja na drobno po 130 Din trdka A. Volk, Resljeva cesta 24. 23576

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
na naj in se v „Jutra“

Nepremičnine

Prodajalec nepremičnin!
Gotov uspeh pri prodaji Vašega posestva dočete le, ako oglašate letnega v obširnim poplumu v reklam. listu „Posest“ ki ga razpošilja vsem javnim lokalnim širom Slovenije in države ter v Loustestvo, dalje vsem kupcem redno in brezplačno „Posest“. Realitetna pisarna, d. z. o. o., v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 2003

Kdor kupuje
kdor prodaja, samnja, oddaja ali išče v našem nepremičnine naj se zgled pred oddajitvijo v realitetni posredovalnici Josip Saje Ljubljana, Mestni trg št. 25 (na več Sv. Jakoba nabrežje št. 29). 2017

Posestvo
s 4 poslopji, 5 stanovanji (2 tako prosta), področjem pralom zemlje in vodno močjo, pripravno za vsako obrt, pol ure od postaje v Savinjski dolini, po nizki ceni prodaja Marija Bob, Trbovlje I. 23446

Hiša z vrtom
na zelo prometnem industrijskem kraju, pripravna za vsakega obrtnika, se po-ceni prodaja. Pojasnila daje Odrinec, mesar, Store. 23578

Vinogradno posestvo
z gospoško vilo, krasnim sadovnjakom in gordom, ob okrajni cesti, pol ure od železniške postaje, je naprodaj. — Ponudbe na naslov: Josip Berič, gostilničar, Narodni dom, Ptuj. 23559

Hiša v Ljubljani
Stari trg 20, se prodaja. — Rečne ponudbe na naslov: M. Umek, Ljubljana, Jedrankska banka. Posredovalci izključeni. 23611

Stanovanja
Kot sostanovalka
išče sobo v sredini mesta uradnika. Ponudbe pod šifro „Sostanovalka 11875“ na upr. „Jutra“. 23522

Sobo
z 2 posteljama, išče zakonški par brez otrok. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Državni nameščene 11809“. 23423

Krasno stanovanje
s 4 sobami in vsemi pritlikinami, z vsem komfortom, se takoj odda v novi palači sredi mesta. — Cenjene ponudbe pod „Mirno in svetlo“ na upr. „Jutra“. 23632

Stanovanje v novi hiši
iščeta novoporočenca. — Plačala mesečno do 600 Din najemnine in za pol leta naprej. Naslov pove upr. „Jutra“. 23635

Dve lepo urejeni sobi
skrajno čisti, se oddata takoj bolje situiranemu znotaj. Naslov pove upr. „Jutra“. 23629

Priprosto sobo
išče gospodična-uradnica. — Ponudbe na upr. „Jutra“ pod značko „Mirna 11876“. 23529

Leba opremljena soba
z električno razsvetljavo, v sredini mesta, se oddaja v vseh pogojih. — Plačala mesečno do 600 Din najemnine in za pol leta naprej. Naslov pove upr. „Jutra“ pod šifro „A. E. I.“ 23.669

Kot sostanovalec
k istotakemu gospodju se sprejme gospod, najraje višokolelec. Soba solnena, novo opremljena. Naslov v upravi „Jutra“. 23.674

Stanovanje z zajtrkom
dobi priden dijak, ki bi istruiral realca I. razr. Naslov v upr. „Jutra“ 23.672

Dva dijaka
ali dijakinje nižjih razredov sreduje šole, sprejme v popolno oskrbo uradniška družina. Naslov pove upr. pod „Dopolnjevanje“. 23692

U vseh specerijskih prodajalnah se dobi

JUHAN

najboljši prídátek k hrani.

Sobo
s souporabo kuhinje, iščem v mestu, išče gospod. Plača dobro. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „D. G.“. 23756

Opremljeno sobo
s samostojnim vrbodom, v mestu, išče gospod. Plača dobro. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „D. G.“. 23833

Na stanovanje
se sprejmeta 1-2 gospoda. Naslov pove upr. „Jutra“ 23645

Železniški uradnik
išče boljše sobo v bližini „Ljubljanskega dvora“. — Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Premog-drav“. 23631

„Janček“
Prejel šele včeraj! Upam na srečno svidenje! 23783

Mapa 1,000.000 kren
dvignite pismo! 36.670

Julka!
Ali ste že vrnili? Še vedno čakam. — Jaka. 23652

Alaska
Glasovir (Stutzfögel), se radi pomaknuta prostora čeno prodaja. Ogleda se od 4. do 6. ure Naslov pove upr. „Jutra“ 23480

Staro tamburico
brač I. ali 2., kupim. — Ponudbe z navedbo cene na upr. „Jutra“ pod značko „Tamburica“. 23651

Živali
Volčji pes
kratkodlak, s koncem verige, se je zatekel iz Resljeve ceste. Najditej se prosil, da ga odda na Resljevi cesti št. 22 (J. K.). 23680

Razno
Kdor pošlje 3 Din
v poštnih markah, dobi 1 številko „Ilustrovan. Tjednika“, ki izide te dni. — Naročnina do konca lista 15 Din. Prinašal bo slike naših političarjev, glasovitih ljudi, krajev, dogodkov, romane itd. Lepa priložnost za naučitev hrvaščine. „Ilustrovan. Tjednik“, Zagreb I. p. p. 375. 23642

Kroje
po najnovjši modi, poljubne, za dame in gospode, razpošilja Knafeč A. Anžij, strojni inženir, za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška pl. št. 2. 23683

Mastne pomije
se oddajo. — Naslov pove upr. „Jutra“. 23647

Oprava
jedilnica, spalnica (dve postelji) in kuhinja, se odda v našem le boljšim ljudem. Naslov pove upr. „Jutra“ 23644

Na domačo hrano
zelo dobro, se po nizki ceni sprejmeta v šiški dva uradnika, najraje Primorca. — Naslov pove upr. „Jutra“ 23646

Stane Pibernik
Anuška Pibernik, roj. Kresnik
poročena
Ljubljana, 5. novembra 1924.

Dr. R. Neubauer<

Honoré de Balzac — F. K.:

Zatajena ljubezen

Roman.

Utrajali so jo pokloni površne družbe, ki si je drznila z ozirom na njen položaj upati na marsikaj. Zdelo se ji je, da bi bilo morda boljše navezati se na enega, da se reši drugih. Uvidela je, da rabi mikavna in lepa žena varuha v družbi, ako hoče iti v pravo smer. Tako ni skoro niti opazila, da ji je postal spomin na Léona vedno dražji.

Naenkrat se je raznesla vest o zelo krvavi bitki v Španiji.

Elinora je nemirna in polna temnih slutnjah hitela h gospe de B. Govorili so že o dogodku, ki jo je zanimal. Toda kako jo je pretreslo, ko se je gospe de B. naštevala več padlih častnikov, obrnila k njej:

«Draga moja, gotovo se še spominjate na mičnega pobočnika generala X. Tisti, ki nam je takrat pripovedoval ono čudno zgodbo. Po tej bitki ga pogrešajo in doslej ga niso mogli najti niti med živimi, niti med mrtvimi.»

Prestrašen vzklík je bil Elinorin edini odgovor. K sreči se je razvelj dal pogovor o tem dogodku. Elinora je molče poslušala vedno mračnejša mnenja. Naenkrat se je zavedla, da je kljub vsem njenim varnostnim odredbam vendarle dana enemu možu ta moč, da ji lahko skali srečo in da sploh vpliva na njeno življenje.

Ker je stalno upala, da izve še kaj podrobnosti, je ostala v Parizu približno še en mesec. Ko pa ni nobena vest razsvetlila tema, sprostrte nad Léonovo usodo, je sklenila, da se vrne v Touraine.

Gospa de Gernancejeva se je čudila njeni potrnosti in se zaman protivila njenemu odhodu. Bila je uverjena, da škoduje samota njenemu zdravju in da v tem stanju ni dovolj močna zanjo.

Toda Elinora je kljub temu odpotovala. Spremljala sta jo nemir in kes.

Pogled na hčerko jo je razžalostil še bolj.

«Zdaj ima samo še mene,» si je dejala. «Njega, ki bi nekega dne izpolnil moje mesto pri njej, njega ni več!...»

Z naraščajočo nestrpnostjo je pričakovala novice. Toda tekom dveh mesecev ni izvedela ničesar o Léonovi usodi.

VIII.

Nekega večera je sedela v parku in se radovala nad igrami svoje male Léone. Sanjala je o njem, čigar podoba je obujal v njej otrok. Naenkrat čuje zmedene glasove svoje služinčadi. — Lekali so jo.

«Milostljiva gospa je bržkone v parku s svojo hčerko,» je dejal nekdo njenih ljudi.

«S svojo hčerko?» je začudeno vprašal tuj glas, ki je Elinora takoj spoznala v njem glas gospe de Gernancejeve.

V istem trenutku se je pojavila ona sama; obe prijateljici sta si hiteli nasproti in se objeli.

«Moja draga Elinora,» je prisrčno hitela gospa de Gernancejeva, «nisem mogla dalje krotiti svojega nemira. Vaša pisma so prihajala vedno bolj poredko, a vsa tako kratka! Razbrala sem iz njih tako melanholično razpoloženje, da sem se hotela sama pripraviti, kako vam gre. Prišla sem vam lim nekaj časa z vami vašo samoto in če mogoče, da jo malce razveselim.»

Dočim se ji je prijateljica nežno zahvalila za ta gniljivi dokaz prijateljstva, je gospa de Gernancejeva osuplo in radovedno motrila otroka. Opazila je, da vsa služinčad ravna z njo kakor z domačo hčerko in da v svojem otroškem zlobodranju stalno kliče mater.

Ko sta stopili v hišo:

«Vidim vaše začudenje in ugarem vašo radovednost,» je smehljaje rekla gospa de Roseljeva. «Da, draga prijateljica! Bila sem zmožna tega, da sem imela svoje skrivnosti pred vami. — Skrivnosti, ki se vam jih nisem nikdar

upala razkriti. Toda jutri zveste vse. Ta povest vas pouči tudi o vzrokih moje žalosti.»

Gospa de Gernancejeva ni to noč kljub utrujenosti skoraj nič spala; tako jo je mučila radovednost, da izve skrivnosti svoje prijateljice. Razmišljala je na vse strani, pa ni mogla ničesar razumeti.

Prihodnje jutro je vstala zgodaj. Njena prva pot jo je vedla k Elinori. Sli ste skupaj v park, da se tam lahko nemoteno razgovorite.

Dolgo je stopala gospa de Roseljeva poleg svoje prijateljice. Bila je v zadregi zaradi pojasnil, ki jih je morala dati.

Končno je boječe pričela:

«Čas je torej, draga prijateljica, da vam razkrijem tajnost, ki sem vam jo že davno hotela zaupati. Svojo spoved sem odlašala ravno zato tako dolgo, ker sem bila uverjena, da ne boste mojega dejanja nikakor odobraval. . . . Toda zdaj vam moram končno vendar le priznati. . . . Ta otrok, ki je večeraj tako močno razvelj vašo radovednost, je moja hčerka. . . . Hotela sem biti mati, pa se nisem mogla odločiti, da bi v drugič sprejela jarem, ki me je že enkrat tako strašno težil. . . .»

Gospa de Gernancejeva ni mogla utajiti vzklíka presenečenja. Toda Elinora je pripovedovala dalje o svojem neprevidelem načrtu, ne da bi ji pustila časa za odgovor. Povedala je, kako si je izmislila oni načrt tekom pomorske vožnje in kako in na kakšen način ga je uresničila. Ko je končno govorila o rojstvu svojega otroka, jo je gospa de Gernancejeva živahno prekinila:

«Koliko napora in zvijače zaradi take nespametnosti — kakšni nevarnosti ste se izpostavili! . . . Kako lahko smelno ste se igrala s svojim dobrim glasom! . . . In čemu vse te žrtve? Zaradi nepopolne sreče, ki jo morate vrh tega še skrivati in ki je niti ne smete pokazati javnosti. Tako daleč vas je torej peljal pretiran in nespameten pred-

sodek! Zapeljana od svoje domišljije ste žgoče objela le himero. Lahkotno zadovoljitev svoje kaprice ste cenila višje, kakor resnično srečo življenja. . . . O, verujte mi! Približajte se kakor hitro mogoče očetu tega dražestnega otroka! Ne jemljite mu še nadalje njegovega najboljšega prijatelja in naravnega varuha, vi sama se pa ne odrekajte razkošju ljubezni, ki jo zahteva narava in pa najslajšemu prijateljstvu.»

«Ah, to ni več v moji moči,» je vzklíknila gospa de Roseljeva. Poeludajite vendar, kako sem kaznovana za greh, ki mi ga tako strogo očitate.»

Potem jo je domislila na pobočnika, o katerem so toliko govorili pri gospe de B. in za katerim se zdaj žalujejo.

«Kaj? Ta je bil? Ah, kaj ste storila, Elinora! Kako se mi smillite! Zdaj vidite sama: ta nepremišljenost je zrušila pokoj vašega srca in mir vaših najlepših dni. In kakor za kazen nimate niti možnosti, da bi popravila, kar ste zagrešila. Tako ste zdaj žena, ne da bi bila soproga, ste mati, pa se komaj smete tako imenovati. Do konca svojih dni boste morala zarudevati ob najnaravnnejših in največjega spoštovanja vrednih čuvstvih.»

Lepa ste, očarujoča; obdana ste z vsemi blagri narave in bogastva, pa ste se sama odrekla sreči, da bi imela moža in dete — sreči, ki jo sme uživati najubožnejša žena. Toda to še ni vse. Vidim vam v srcu. Vaše srce ni več vaše. Ono ljubi. . . . Darovalo se je. . . .»

Pri teh besedah si je gospa de Roseljeva zakrila z rokami obraz in iz oči so se ji udrele solze.

Gospa de Gernancejeva je stopila k njej in jo objela. «Draga Elinora,» jo je tolažila, «ob vaših solzah čutilam, da vam imam preveč rada, da bi vas mogla soditi. Ne udajajte se tako svoji žalosti. Morda dobimo lek. Upajmo, da Léon še živi in da se bo dalo zopet vse popraviti.»

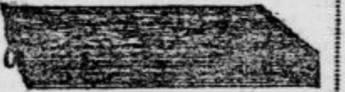
Elinora je utrla solze in se ponosno zavrnila:

«Popraviti? Ne, draga moja, nikar ne mislite, da tako lahko privolim, da svojo zmotu — kakor vi pravite — zopet popravim. Grešila sem — dobro. Toda ne zaradi slabosti — peč pa iz lastne volje. Dolgo in mnogo sem razmišljala o trpljenju, ki sem ga preživela tekom svojega zakona. Gotovo je, da obžalujem usodo tega spoštovanju vrednega moža, v čigar življenje sem posegla in ga morda celo skrajšala. Kadar izvem, da še živi — šele takrat se bom zopet srečno oddahnila. Toda, da bi se odrekla svoji neodvisnosti in s tem priznala, da sem slaba ali omahljiva — ne, v to ne privolim nikdar.»

Gospa de Gernancejeva je uvidela, da še ni prišel čas, ki zlomi predsodke in oholost njene prijateljice. Vendar je bil zdaj Léon vsak dan predmet njihovih pogovorov. Elinora je neprestano govorila o njem in ne da bi sama opazila, večala svojo naklonjenost do njega.

(Dalje prih.)

Zelo ugoden nakup modrocev, divanov, otoman, klubskih garnitur in vseh v to stroko spadajočih izdelkov nudi solidno izdelano in najceneje trška **Peter Kobal**, tvornica tapetniških izdelkov, Kranj (Slovenija). Pri večjih naročilih kakor za hotela, restavracije, mizarje itd. še znaten popust. Pozor, ženini in neveste! 2005a Zahtevajte ceno!

Posestvo

z zidanima hišama, vinogradom, njivo, sadonosnikom in gozdom se dobi za **100 Din**

in sicer ga dobi samo tisti, ki bo zadel ono srečno srečko, katere številka se bo v najkrajšem času izžrebala pri „Prostovoljnem gasilnem društvu v Strnišču pri Ptujju“. — Iščejo se tudi prodajalci sreek. Za vsako srečko je poslati 100 Din v naprej.

Prvovrstni Knochovi jezmieni za pogon

Rezani samo iz najboljših volovskih kruposa, garantirana težina 0-98-1 šivano, lepljeno in pretegnjeno, v vseh dimenzijah, na skladišču

R. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg 10. Tel. 247

Tvorniško skladišče: Zagreb, Ilica 44 DVORISTE (HOTEL ROYAL) Telefon 20-54. 1924a

Kanarčke

prave „Edelrollerje“

izvrtne pevce, po 300, 400, 500 Din; samice po 100 Din raspoljila na vse strani proti jamstvom, da pride živ

Franjo Omahna
Ljubljana, Mestni trg št. 10

Večja tovarna čevljev

išče za takoj ali pozneje **agilne in reprezentativne potnike**

ki imajo v tej stroki dokazano dobre uspeh. Ponudbe z navedbami curriculum vitae in s sliko na Aloma Company, Ljubljana, pod šifro „Potnik 10“. 5803.

Aleks. Gjud ml.

Ljubljana, Kongresni trg št. 6.

Higijenično urejeni moderni damski česalni salon.

Zaloga slovite specialitete za dame: Kamfor krema kraljice Marije.

Specialiteta: 1880a II

Lasni obročki in vsa lasna dela.

Odprto: od 1/2 8. do 12. ure in od 1/2 2. do 7. ure, ob sobotah do 8. ure zvečer.

Že za 48 dinarjev

1 meter dobrega LODNA
1 meter dobrega ŠEVIJOTA
1 meter dobrega SUKNA

dvojne širine dobite pri tvrdki

LENASI & GERKMAN, Ljubljana

Telefon št. 3 **Žarnice Osram** Telefon št. 3

kupite najceneje pri firmi

Ivan Bogataj

koncesionirano elektrotehnično podjetje v Ljubljani, Kongresni trg 19

5415a poleg Nunske cerkve

Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih aparatov, modernih lestenecv in svetiljk ter modernih signalnih naprav proti vltomu.

Izprašani strojevodja

za ozkotirno železnico

z izpričevali, kot izučeni ključavničar, se sprejme v stalno službo. Ponudbe je poslati pod „Izprašan strojevodja št. 5000“ na upravništvo „Jutra“. 5829a

Neizprosna usoda nam je iztrgala iz naše srede našega nadvse ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Franjo Florjančiča

uradnika zav. banke „Slavije“

ki je danes po mučni bolezni v 80. letu, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 6. novembra ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 13 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadržnice se bodo brale v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Ljubljana, dne 4. novembra 1924.

Žalujoče rodbine Florjančič, Götzl, Tekster

Pristni vinski destilat **COGNAC MEDICINAL**

Parna veležganjarna **ROBERT DIEHL, Celje (Slovenija).**

Prodá se 30.000 kg

prvovrstnega transformatorskega olja

tvrdke Stern & Sonneborn iz Hamburga.

Specifična težina	0.918
Razplamljivost	155°
Viskoziteteta 6.5 pri	20°
Temperatura strditve	15°
Vseb na katrana po Engleru	0.36

Cene 8 Din od postaje Fale pri Mariboru brez soda. Pri prevzetju cele količine popust. Vprašanja se vpošljejo na Elektrarno Falo, d. d. Maribor, Aleksandrova cesta 14 II. 5728a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menio ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Erzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40. 457 in 548

411/a